Stručni ispit iz zaštite na radu – pitanja i odgovori

Stanje: 25. 11. 2026. · Broj pitanja: 165

Pitanja su prikupljena s ispita, a dopunjuju ih posjetitelji portala. Prije objave svako pitanje i odgovor provjerava urednik. Odgovori služe za ponavljanje gradiva: svaki odgovor provjerite u važećem propisu, jer se propisi mijenjaju.

Najnoviju verziju skripte preuzmite i nova pitanja pošaljite na:
https://zastitanaradu.com.hr/strucni-ispiti/ispitna-pitanja-strucni-ispit-zastite-na-radu/

Izvor i odricanje odgovornosti
Pitanja su prikupljena s interneta (društvene mreže i forumi) i od posjetitelja portala, koji ih šalju nakon ispita. Odgovore su pripremili urednici i posjetitelji portala. Sadržaj služi isključivo za informiranje i pripremu ispita. Nije službeni materijal ispitnog povjerenstva ni nadležnog ministarstva i nije pravni ni stručni savjet. Unatoč provjeri ne jamčimo točnost, potpunost ni ažurnost pitanja i odgovora, a propisi se mijenjaju. U granicama dopuštenim zakonom izdavač portala ne odgovara za štetu ni posljedice nastale korištenjem ovog sadržaja, uključujući rezultat ispita. Za ispit i za rad uvijek koristite važeće propise objavljene u Narodnim novinama.

Sadržaj

Stručnjak zaštite na radu – opći dio (96)
Stručnjak zaštite na radu – posebni dio (47)
Koordinator zaštite na radu I i II (22)

Stručnjak zaštite na radu – opći dio

1. Kada radnik može odbiti rad i što mora inspekcija tada obaviti?

Radnik može odbiti rad u slučaju da mu na radnom mjestu prijeti neposredna opasnost po život ili zdravlje iz razloga što nisu primijenjena propisana pravila zaštite na radu. U tom slučaju radnik se ne smije dovoditi u nepovoljniji položaj zbog svojih postupaka te ga je potrebno zaštititi od bilo kakvih štetnih i neopravdanih posljedica. Radnik je obavezan obavijestiti poslodavca ili njegovog ovlaštenika i svog povjerenika o svojoj odluci. Poslodavac ili njegov ovlaštenik, odnosno radnik ili njegov povjerenik dužni su neodložno izvijestiti inspektora rada koji mora unutar 48 sati utvrditi činjenično stanje i osnovanost navoda radnika.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

2. Prijava ozljede?

Svaka teža, smrtna ili skupna ozljeda (ozljeda dva ili više radnika) mora se odmah prijaviti nadležnoj inspekciji, dok rok za dostavu propisanog pisanog izvještaja o ozljedi iznosi 48 sati. Poslodavac je dužan prijaviti i svaku ozljedu koja je uzrokovala izostanak radnika s radnog mjesta u trajanju od 3 ili više dana na način da o ozlijedi obavijesti HZZO u roku od 8 dana. HZZO mora u roku od 8 dana obavijestiti nadležnu inspekciju rada o svakom utvrđenom slučaju ozljede ili profesionalne bolesti.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

3. Stubišta u radnim prostorijama?

Moraju omogućiti što lakši izlazak iz zgrade, a dimenzije ovise o broju osoba koje se njima koriste kako bi se osigurala zadovoljavajuća propusna moć. Ako se stubište nastavlja u podrum ili niže etaže potrebno ih je odvojiti vratima kako bi se jasnije ukazalo na smjer izlaska iz zgrade. Stepeništa moraju biti dobro rasvijetljena (bez bliještanja i zasljepljivanja osoba koje se njime koriste), i bez ukrasa i instalacija ako im to smanjuje propusnost. Korisna širina stepenišnog kraka mora biti minimalno 1,10 m, dužina stepenice od 26 do 36 cm, visine od 13 do 19 cm, od neklizavog materijala. Ako je materijal klizav stavi se protuklizna podloga. Dozvoljena odstupanja u dimenzijama su 0,5 cm. Dužina odmorišta između dva kraka je minimalno 1,10 m. Stepenišni krak ima najmanje 3, a najviše 18 stepenica. Svako stubište mora bar s jedne strane imati rukohvat na visini od 100 cm od visine poda. Svako stepenište duž otvorene strane mora imati zaštitnu ogradu s rukohvatom, postavljenom kontinuirano po cijeloj duljini kraka stepeništa.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

4. Prava invalida?

Invalidi na radnom mjestu moraju biti posebno zaštićeni kako se ne bi umanjila njihova radna sposobnost. Radno mjesto predviđeno za rad invalidne osobe mora biti ergonomski prilagođeno takvoj osobi, a objekt mora biti izveden tako da invalidnim osobama omogućava nesmetan pristup njihovim radnim mjestima.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

5. Zaštita očiju i lica kod upotrebe ORT (opasnih radnih tvari)?

Prvo pravilo – zamijeniti opasne radne tvari manje opasnima ili bezopasnima.
Pri radu sa ORT koriste se zaštitne naočale sa zaštitnim okvirima kako bi se zaštitile oči od eventualnog prskanja, a ako dolazi do isparavanja tvari potrebno je koristiti zaštitnu plinsku masku ili respirator (rad u slučaju prašina).

Osobna zaštitna sredstva za zaštitu očiju i lica štite od mehaničkih ozljeda, ali i od nagrizajućih i nadražujućih para, dimova, magle i plinova te od vidljivih i nevidljivih zračenja. Najčešća sredstva su razne vrste zaštitnih naočala te štitnici za oči i lice.

Zaštitne naočale s nepropusnim okvirom štite oči od nagrizajućih i nadražujućih tvari u obliku prašina, tekućina, para, plinova i aerosola.

Prozirni štitnici za oči i lice služe za zaštitu očiju i lica od kapljica nagrizajućih i nadražujućih materijala

uslijed prskanja.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

6. R i S oznake?

R označava rizik od zapaljenja, a S sigurnost (način čuvanja tvari). Rizici od zapaljenja mogu biti npr. R1 – eksplozivno u suhom stanju, R2 – udarac, trenje, vatra ili drugi izvori zapaljenja mogu izazvati eksploziju, R3 - udarac, trenje, vatra ili drugi izvori zapaljenja mogu vrlo lako izazvati eksploziju, R4 – gradi vrlo eksplozivne spojeve s metalima, R5 – zagrijavanje može uzrokovati eksploziju itd.

Načini čuvanja: S1 – čuvati pod ključem, S2 – čuvati izvan dosega djece, S3 – čuvati na hladnom mjestu, S4 – čuvati izvan naseljenih područja, S5 – Čuvati uz ove uvjete... koje propisuje proizvođač.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

7. Zaštita od direktnog dodira?

Provodi se na instalacijama, strojevima, djelovima postrojenja i postrojenjima koji su u normalnom radu predviđeni da budu pod naponom. Dodir s takvim dijelovima uzrokuje strujni udar i ozbiljne, a vrlo često i smrtne ozljede (u slučaju da je radni napon veći od 50V izmjenično, odnosno 25V za prostore povećane vodljivosti). Zaštitu od direktnog dodira provodimo na način da takve dijelove stavljamo izvan dosega (udaljavanje u visinu, ukapanje u kanale, ograđivanje, ugrađivanje, izoliranje) te primjenom pet pravila sigurnosti ako moramo raditi unutar postrojenja.

U slučaju da se mora rukovati dijelovima koji su pod naponom koristit će se osobna zaštitna sredstva (gumene rukavice, zaštitne cipele s izolacijskim potplatima).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

8. Koja pravila mora poštovati poslodavac ako koristi ORT?

Prvo mora poštovati osnovna pravila zaštite na radu: zamijeniti opasno radno sredstvo manje opasnim ili bezopasnim, skladištiti ga i koristiti na način da se minimizira izloženost radnika ORT kroz korištenje zatvorenih sustava, zatim sigurno odvoditi iz radnog okoliša nastale opasne plinove, dimove i aerosoli, ako to nije moguće potrebno je ograničiti na najmanju moguću mjeru količinu ORT, broj radnika izloženih ORT-ima i vrijeme izloženosti, ako to nije moguće osigurati potrebna OZS i kontrolirati njihovu primjenu. Također potrebno je mjeriti koncentraciju ORT u prostoru i održavati ju ispod maksimalne dozvoljene granice. Ako pređe dozvoljenu granicu potrebno je utvrditi uzroke prekoračenja, otkloniti nedostatke te tek nakon utvrđivanja da je ponovo koncentracija unutar graničnih vrijednosti nastaviti s radom.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

9. Gromobrani? Ispitivanje, izvođenje?

Gromobrani su sustavi za zaštitu objekta od štetnog djelovanja munje (atmosferskog pražnjenja) i mora osigurati sigurno odvođenje atmosferskog pražnjenja u zemlju bez štetnih posljedica. Gromobranski sustav sastoji se od hvataljki, odvoda, spojeva, uzemljivača i zemljovoda. Hvataljke se postavljaju na vrh objekta i služe za "hvatanje munje". Povezane su odvodima koji atmosfersko pražnjenje odvode do uzemljivača i u zemlju. Odvod je preko mjernog spoja povezan sa zemljovodom, a zemljovod je dalje povezan sa uzemljivačem. Mjerni spoj se izvodi kako bi se zemljovod mogao odvojiti od odvoda radi mjerenja otpora rasprostiranja.

Ispitivanje gromobrana provodi se na način da se utvrđuje otpor rasprostiranja uzemljenja.

Ispitivanje gromobranske instalacije predviđeno je pravilnikom o tehničkim propisima o gromobranima, a njime je predviđeno da se ispitivanje mora obaviti:

- nakon izgradnje ili rekonstrukcije objekta koji se štiti gromobranskom instalacijom
- nakon popravaka ili prepravaka gromobranske instalacije
- nakon udara groma u instalaciju ili objekt
- u redovnim vremenskim razmacima koja ovise o vrsti objekta

Vremenski razmaci u kojima je potrebno obaviti ispitivanje gromobranske instalacije za pojedine vrste objekata su:

- rok od 1 godine za gromobranske instalacije na objektima za smještaj eksploziva i objektima ugroženim eksplozijom, te gromobranske instalacije sa izvorima ionizacijskog zračenja
- rok od 2 godine na objektima ugroženim požarom, žičarama i objektima kod kojih je spojeno uzemljenje gromobranske instalacije sa zaštitnim uzemljenjem elektroenergetskog postrojenja
- rok od 3 godine za gromobranske instalacije na visokim objektima (tvornički dimnjaci, crkve, džamije, tornjevi za motrenje i sl.)
- rok od 5 godina za gromobransku instalaciju na svim ostalim objektima.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

10. Procjena opasnosti? Pravilnik o izradi procjene opasnosti?

Procjena opasnosti je elaborat koji obuhvaća sva radna mjesta kod poslodavca, analizira radna mjesta i utvrđuje potencijalne opasnosti koje prijete na tim radnim mjestima te daje mjere za smanjenje opasnosti i povećanje sigurnosti na radnom mjestu.

Procjena opasnosti sadrži opći dio (podaci o poslodavcu, objektima, vanjskim stručnjacima, ovlaštenicima, povjerenicima, stručnjacima ZNR koji su sudjelovali u izradi procjene), podatke o postojećem stanju (podaci o poslodavcu, opis tehnoloških procesa, podaci o postojećem stanju, podaci o korištenim ORT, analize radnih mjesta, analize ozljeda i profesionalnih bolesti u zadnjih 5 godina), analize i procjene prikupljenih podataka (analiza usklađenosti s pravilima ZNR, analiza ozljeda i profesionalnih bolesti, analizu poremećaja koji su mogli uzrokovati ozljedu, analizu i procjenu preostalog rizika), plana mjera za smanjenje opasnosti (koja pravila primijeniti, koje osobe su odgovorne za to i u kojem roku) i priloge (popis strojeva, tlocrti, popis poslova s posebnim uvjetima rada, popis ORT s naznakom GVI i KGVI, popis radnih mjesta s obveznom uporabom OZS, popis prostora gdje se mora ispitivati radni okoliš).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

11. Kemlerovi brojevi?

To su identifikacijski brojevi opasnosti ORT. Mogu biti dvoznamenkasti i troznamenkasti. Postavlja se na ploče opasnosti koje se nalaze na vozilima koje prevoze ORT. Prvi broj ima značenje po klasama (npr. 3 – zapaljive tekućine), drugi broj označava vrstu opasnosti (npr. 3 – opasnost od zapaljenja). Služi za brzo prepoznavanje opasnosti prevožene tvari. Ako im prethodi slovo X onda je riječ o tvari koja opasno reagira s vodom što je važno u slučaju gašenja.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

12. Prema kojim pravilnicima se izrađuje procjena opasnosti?

Procjenu opasnosti izrađujemo u skladu s Pravilnikom o izradi procjene opasnosti (NN, br. 48/97, 114/02, 126/03 i 144/09).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

13. U kojem članku u Zakonu o zaštiti na radu se spominje zaštita na radu?

U članku 2 se prvi puta spominje kada se definira da Zakon utvrđuje subjekte i sustav pravila čijom se primjenom postiže u najvećoj mogućoj mjeri svrha Zakona. U drugom stavku se definira kako se uređuju prava, obveze i odgovornosti u svezi zaštite na radu.

Članak 7 u kojem se definira kao organizirano djelovanje koje obuhvaća sustav pravila koji se primjenjuju sukladno Zakonu i drugim propisima, članak 8 gdje se definira zaštita na radu kao sastavni dio organizacije i izvođenja radnog procesa, a ostvaruje se primjenom propisanih, ugovorenih i priznatih pravila zaštite na radu te nadređenih mjera i uputa poslodavca.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

14. Procjena opasnosti za rad na računalu?

Ako kod poslodavca postoje radna mjesta na kojima se radi duže od 4 sata dnevno za računalom potrebno je za ta radna mjesta napraviti Procjenu opasnosti za rad na računalu (Pravilnik o izradi procjene opasnosti, Pravilnik o sigurnosti i zaštiti zdravlja pri radu s računalom). Procjena sadrži opće podatke o poslodavcu, podatke o ovlaštenicima, stručnjacima i povjerenicima za ZNR, podatke o stručnjacima i članovima radne skupine koji su sudjelovali u izradi procjene, popis radnih mjesta s računalom, odgovorne osobe i rokove za provedbu mjera i analizu radnih mjesta s računalom.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

15. Koja su prava radnika kod ozljede na radu, odnosno profesionalne bolesti?

U tom slučaju radnik ostvaruje prava iz obveznog zdravstvenog osiguranja. Poslodavac za štetu radniku uzrokovanu ozljedom odgovara po načelu objektivne odgovornosti i dužan je radniku nadoknaditi pretrpljenu štetu (bolovanje sa 100% plaće).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

16. Tko preuzima odgovornost i nadoknađuje prouzročenu štetu?

Odgovornost preuzima poslodavac prema načelu objektivne odgovornosti. Radniku je također dužan nadoknaditi štetu uzrokovanu ozljedom (bolovanje sa 100% plaćom). Iznimno, poslodavac se može ograničiti ako je uzrok "viša sila", nepredvidivi i nekontrolirani događaj.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

17. Ispitivanje radnog okoliša?

Ispitivanje radnog okoliša spada u osnovna pravila zaštite na radu (osiguranje potrebne temperature, vlažnosti i brzine strujanja zraka, zadovoljavajuće razine buke, vibracije i rasvjete te kontrola koncentracije opasnih tvari).

Provodi se u svim prostorima gdje je potrebno nadzirati bilo koji od navedenih parametara i u kojima procesi rada mogu utjecati na te parametre te u prostorima gdje se javljaju opasna zračenja i koriste ORT. Radni okoliš se mora ispitivati najmanje jednom u dvije godine.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

18. Plan evakuacije i spašavanja?

Poslodavac je obavezan izraditi plan evakuacije i spašavanja te upoznati sve radnike s njim. Na osnovi plana evakuacije i spašavanja obavezan je provoditi vježbe evakuacije barem jednom u dvije godine.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

19. Osposobljavanja (za rad na siguran način, ovlaštenik, povjerenik, prva pomoć, poslodavac)?

Prema članku 28. Zakona o zaštiti na radu (ZZR) svi poslodavci dužni su osposobiti radnike za rad na siguran način prije početka rada, kod promjena u procesu rada, kod uvođenja nove radne opreme ili njezine promjene, kod uvođenja nove tehnologije ili kod upućivanja radnika na novo radno mjesto. Također, poslodavac je osposobljavanje za rad na siguran način dužan obaviti u roku od 30 dana od dana zapošljavanja radnika. Ocjena praktične osposobljenosti provodi se na mjestu rada. Na nju se potpisuju poslodavac(ili ovlaštenik), radnik i stručnjak zaštite na radu zadužen za osposobljavanje.

Osposobljavanje ovlaštenika poslodavca i poslodavca provodi se iz područja zaštite na radu ako koriste tehnologije i proizvodne procese u kojima postoji mogućnost ugrožavanja zdravlja radnika. Ako se radi na više lokacija (poslovnica, gradilišta i sl.) na svakoj lokaciji potrebno je osposobiti jednog ovlaštenika poslodavca.

Povjerenik zaposlenika osposobljava se za vrijeme radnog vremena i na račun poslodavca. Povjerenik radnika sudjeluje u nadziranju provedbe mjera zaštite na radu i djeluje u interesu radnika, a biraju ga

radnici između sebe. On podnosi prijedloge vezane uz unaprijeđenje sustava zaštite na radu, može od poslodavca zahtijevati poduzimanje odgovarajućih mjera s ciljem smanjenja opasnosti, prima primjedbe od radnika na primjenu propisa i mjera ZNR, mora biti obaviješten o svim promjenama koje mogu utjecati na sigurnost zaposlenika, pravo uvida i korištenja dokumentacije vezane uz zdravlje i sigurnost radnika, pravo prigovora na inspekcijski nalaz i mišljenje, pravo poziva inspekcije u slučaju uočavanja nedostataka koje poslodavac odbija popraviti i sl. Poslodavac mora povjereniku omogućiti nesmetan rad i uvid u sve propise i isprave vezane uz zaštitu na radu te mu ne smije smanjivati ovlasti i dovoditi ga u nepovoljniji položaj ako je povjerenik radio u skladu sa svojim ovlastima. Povjerenik mora svaka 3 mjeseca podnijeti izvještaj o svom radu zaposleničkom vijeću.

Pružanje prve pomoći poslodavac je dužan osigurati za slučaj ozljede na radu ili iznenadne bolesti zaposlenika do njihovog upućivanja na liječenje u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu.
Na svakom radilištu i lokaciji (poslovnici) mora biti barem jedna osoba osposobljena za pružanje prve pomoći na 20 zaposlenih, a zatim još jedna na daljnjih 50 (po smjeni). Osobama osposobljenim za pružanje prve pomoći potrebno je na raspolaganje staviti svu potrebnu opremu (ormarić s priborom za prvu pomoć i potrebno je navesti kontaktne brojeve hitnih službi i osoba osposobljenih za pružanje prve pomoći).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

20. Ispitivanje strojeva i uređaja s povećanom opasnošću?

Strojevi i uređaji s povećanom opasnošću ispituju se najmanje jednom u dvije godine, prije stavljanja u uporabu (novi stroj) ili prije stavljanja u uporabu na drugoj lokaciji. Strojevi i uređaji s povećanim opasnostima moraju se ispitivati radi utvrđivanja eventualnih nastalih promjena koje bi mogle ugroziti siguran rad. Pod strojevima i uređajima s povećanim opasnostima prema odredbi stavka 1. ovoga članka smatraju se naročito: dizalice nosivosti preko 10 kN, teretna dizala, industrijski transporteri, vozila unutarnjeg prijevoza na mehanizirani pogon, strojevi za obradu i preradu drveta, metala i sličnih materijala, mehaničke i hidrauličke preše, podizne platforme, kompresori, centrifuge, predtlačne i podtlačne komore, kotlovi za centralno grijanje, parni i vrelovodni kotlovi, strojevi i uređaji koji sadrže posude pod tlakom i drugi uređaji i strojevi sa sličnim opasnostima po sigurnost i zdravlje radnika.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

21. Prijava radilišta?

Prijava radilišta podnosi se tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada najmanje 8 dana prije početka izvođenja radova na radilištu, zajedno s planom izvođenja radova (plan izvođenja sastavni je dio projektne dokumentacije), ali i u slučaju promjena koje utječu na rok dovršetka radova, u slučaju uvođenja novog izvođača i u slučaju privremene obustave radova.

Ako radove izvodi samo jedan poslodavac dužan je podnijeti prijavu radilišta najmanje 8 dana prije početka izvođenja radova ako radovi traju duže od 5 dana.

Investitor ne može svoje obveze prenijeti na izvođača radova.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

22. Zaštita radnika koji su privremeno ili trajno nesposobni za rad?

Radnik koji je pretrpio ozljedu/profesionalnu bolest te je privremeno nesposoban za rad poslodavac ne smije otkazati ugovor o radu u razdoblju privremene nesposobnosti. Nakon prolaska privremene nesposobnosti radnik ima pravo vratiti se na isto radno mjesto na kojem je bio i prije, a ako je ono u međuvremenu ukinuto onda na drugo radno mjesto. Radnik koji je trajno nesposoban za rad na radnom mjestu na kojem se nalazio mora se premjestiti na drugo radno mjesto. Radnici koji su privremeno ili trajno nesposobni za rad imaju pravo na dvostruku otpremninu koja bi im inače pripadala i pravo na prednost pri stručnom školovanju i osposobljavanju.

Moraju poslodavcu u roku od najviše 3 dana dostaviti liječničku dokumentaciju u kojoj je navedena njihova nesposobnost za rad ili, ako iz nekog razloga to nisu u mogućnosti, najkasnije tri dana nakon što prestane razlog koji ih je u tome onemogućavao.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

23. Skraćeno radno vrijeme?

Radnik ima pravo na skraćeno radno vrijeme ako radi na radnom mjestu gdje se, unatoč primjeni svih mjera zaštite na radu, sve opasnosti nisu otklonile. Radno vrijeme se skraćuje razmjerno štetnom utjecaju na zdravlje radnika i radnoj sposobnosti radnika. Radnik na takvim mjestima ne smije raditi prekovremeno niti se zaposliti kod drugog poslodavca na isto radno mjesto, dok razliku do punog radnog vremena može ispuniti na nekom drugom radnom mjestu. Naknada za rad na poslovima sa skraćenim radnim vremenom iznosi jednako kao i za poslove s punim radnim vremenom.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

24. Što je procjena opasnosti?

Procjena opasnosti pisani je dokument koji analizira sva radna mjesta kod poslodavca, procjenjuje moguće opasnosti i rizike glede nastanka i veličine ozljede i profesionalne bolesti te poremećaja u procesu rada koji bi mogao imati štetne posljedice po zdravlje radnika. Obuhvaća svako radno mjesto te predlaže mjere kojima se identificirani rizici smanjuju na prihvatljivu razinu.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

25. Tko ima obvezu izrade procjene opasnosti?

Ukratko – svi poslodavci.

Svi poslodavci kod kojih postoji mogućnost nastanka ozljede na radu, profesionalne bolesti ili poremećaja koji bi mogao ugroziti sigurnost i zdravlje radnika i sve obrazovne ustanove s laboratorijima i učionicama praktične nastave.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

26. Sadržaj procjene opasnosti?

1. OPĆE PODATKE – podaci o poslodavcu, objektima i lokacijama namijenjenim za rad, voditelju i članovima radne skupine, vanjskim stručnjacima, ovlaštenicima, stručnjacima zaštite na radu, povjerenicima zaposlenika koji su sudjelovali u izradi, odnosno podatke o ovlaštenoj ustanovi koja je izradila procjenu (podaci o stručnjacima ZNR)

2. PODACI O POSTOJEĆEM STANJU – opći podaci o poslodavcu, opis tehnoloških procesa po lokacijama i objektima, popis opasnih radnih tvari, analizu radnih mjesta (broj zaposlenih na tom mjestu, je li s posebnim uvjetima rada, radno vrijeme, izloženost opasnostima), analiza ozljeda i profesionalnih bolesti za zadnjih 5 godina

3. ANALIZA I PROCJENA PRIKUPLJENIH PODATAKA – usklađenost sredstava rada sa zahtjevima (opremljenost zaštitnim napravama, zaštita od strujnog udara, osiguranje potrebne radne površine i radnog prostora, osiguranje adekvatnih uvjeta radnog okoliša, osiguranje higijenskih uvjeta), analizu primjene posebnih pravila ZNR, analizu svih težih, smrtnih i grupnih ozljeda, usporedba broja ozljeda na 1000 zaposlenih u odnosu na dotičnu djelatnost, analizu svih slučajeva profesionalnih bolesti, analizu poremećaja koji su mogli imati štetne posljedice po sigurnost i zdravlje zaposlenih, analizu preostalog rizika ozljede na radu/profesionalne bolesti

4. PLAN MJERA ZA SMANJENJE RAZINA OPASNOSTI – popis osnovnih i posebnih pravila ZNR i ostalih mjera koje poslodavac mora primijeniti radi smanjenja rizika na prihvatljivu mjeru, sadrži mjere, rokove i odgovorne osobe za provedbu, radi se za tehnološke cjeline i služi kao smjernica ovlašteniku

5. PRILOZI – tlocrt lokacija s objektima, popis poslova za koje je potrebno provoditi osposobljavanja, popis poslova s posebnim uvjetima rada, popis ORT s naznakama GVI i KGVI, popis strojeva i uređaja s povećanim opasnostima, popis prostora i prostorija za koje se mora provoditi ispitivanje radnog okoliša, popis poslova gdje se moraju koristiti OZS, s naznakom sredstava.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

27. Tko može izrađivati procjenu?

Procjenu opasnosti može izraditi za to ovlaštena ustanova ili sam poslodavac ako posjeduje rješenje o ispunjavanju uvjeta za obavljanje poslova na izradi procjene opasnosti. Uvjeti – radna skupina od najmanje tri VSS stručnjaka tehničkog smjera, smjera ZNR ili smjera koji odgovara djelatnosti poslodavca zaposleni kod poslodavca, dipl. ing. kemijske tehnologije ili kemije i specijalist medicine rada (mogu biti vanjski suradnici). Voditelj skupine – 5 godina iskustva u struci i položen opći i posebni dio ispita za stručnjaka ZNR, ostali članovi radne skupine: 3 godine iskustva i položen opći i posebni dio za stručnjaka ZNR.

Poslodavac koji zapošljava manje od 20 zaposlenika procjenu izrađuje sam bez obzira na to da li ispunjava kadrovske uvjete, ali je dužan izrađenu procjenu dati na provjeru ovlaštenoj ustanovi odnosno trgovačkom društvu, koje posjeduje rješenje ministra rada i mirovinskog sustava o ispunjavanju uvjeta za obavljanje poslova izrade procjene opasnosti (čl. 18. st. 3. Pravilnika PO).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

28. Kada se mora obaviti revizija procjene opasnosti?

Revizija procjene opasnosti obavlja se nakon svake teže, smrtne ili grupne ozljede radnika, utvrđenog slučaja profesionalne bolesti i poremećaja u procesu rada koji je mogao imati štetne posljedice po sigurnost i zdravlje radnika, nakon izmjena u procesu rada koje utječu na sigurnost i zdravlje zaposlenih, na temelju izdanog rješenja inspektora rada ili najmanje jednom u svake 2 godine.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

29. Što sadrže podaci o postojećem stanju?

Podaci o postojećem stanju: opći podaci o poslodavcu (početak rada poslodavca, djelatnost, ukupan broj zaposlenih), opis tehnoloških procesa po lokacijama i objektima, popis opasnih radnih tvari, analizu radnih mjesta (naziv radnog mjesta, broj zaposlenih na tom mjestu, broj zaposlenih invalida, žena i mladeži na tom mjestu, je li to mjesto s posebnim uvjetima rada, beneficirani radni staž, radno vrijeme, izloženost opasnostima), analiza ozljeda i profesionalnih bolesti za zadnjih 5 godina (analiza težih, smrtnih i grupnih ozljeda, broj ozljeda na 1000 zaposlenih, broj profesionalnih bolesti na 10000 zaposlenih, broj poremećaja koji su mogli ugroziti zdravlje i sigurnost radnika, broj ozljeda na 1000 i profesionalnih bolesti na 10000 zaposlenih u odnosu na stanje u djelatnosti).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

30. Definicija radnog mjesta?

Radno mjesto je skup poslova koje obavlja zaposlenik na temelju ugovora o radu.

Radno mjesto obuhvaća niz radnih zadataka koje izvršava jedna osoba. Radni zadaci mogu varirati u svojoj složenosti pa tako određena radna mjesta mogu biti opasnija od drugih (npr. korištenje opasnih radnih tvari, rad sa mehaniziranim strojevima i uređajima s povećanim opasnostima).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

31. Što naročito sadržava analiza i procjena prikupljenih podataka?

Usklađenost sredstava rada sa zahtjevima (opremljenost zaštitnim napravama, zaštita od strujnog udara, osiguranje potrebne radne površine i radnog prostora, osiguranje adekvatnih uvjeta radnog okoliša, osiguranje higijenskih uvjeta), analizu primjene posebnih pravila ZNR, analizu svih težih, smrtnih i grupnih ozljeda, usporedba broja ozljeda na 1000 zaposlenih u odnosu na dotičnu djelatnost, analizu svih slučajeva profesionalnih bolesti, analizu poremećaja koji su mogli imati štetne posljedice po sigurnost i zdravlje zaposlenih, analizu preostalog rizika ozljede na radu/profesionalne bolesti, analizu svih radnih mjesta na kojima rade malodobnici (opremljenost i izvedba mjesta rada ili radne stanice, prirodu, stupanj i trajanje izlaganja fizičkim, biološkim i kemijskim sredstvima, oblik, opseg i korištenje radne opreme, posebice sredstava, strojeva, uređaja i naprava, te način na koji se njima rukuje, raspored radnih postupaka i operacija i način na koji se oni kombiniraju, razina obuke i upute dane malodobnicima).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

32. Tko može obaviti reviziju procjene opasnosti?

čl. 22. Pravilnika o izradi procjene opasnosti - Reviziju procjene opasnosti obavlja sam poslodavac ili u suradnji s ovlaštenom ustanovom odnosno trgovačkim društvom za obavljanje poslova zaštite na radu.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

33. Koja tri bitna elementa mora sadržavati plan mjera?

Mora sadržavati rokove u kojima je potrebno primijeniti navedene mjere, popis ovlaštenika odgovornih za primjenu mjera i način kontrole nad provedbom mjera.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

34. Što obvezno sadrže prilozi uz procjenu opasnosti?

Prilozi sadrže: tlocrt lokacija s objektima, popis poslova za koje je potrebno provoditi osposobljavanja, popis poslova s posebnim uvjetima rada, popis ORT s naznakama GVI i KGVI, popis strojeva i uređaja s povećanim opasnostima, popis prostora i prostorija za koje se mora provoditi ispitivanje radnog okoliša, popis poslova gdje se moraju koristiti OZS, s naznakom sredstava.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

35. Što sadrži plan mjera za smanjivanje opasnosti?

Plan mjera sadrži popis osnovnih i posebnih pravila ZNR i ostalih mjera koje poslodavac mora primijeniti radi smanjenja rizika na prihvatljivu mjeru, sadrži mjere, rokove u kojima mora primijeniti navedene mjere i odgovorne osobe za provedbu, radi se za tehnološke cjeline i služi kao smjernica ovlašteniku.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

36. Sudjelovanje radnika u postupku izrade procjene opasnosti?

Ako poslodavac zapošljavanja više od 20 ljudi onda je dužan osnovati radnu skupinu od najmanje tri VSS stručnjaka tehničkog smjera, smjera ZNR ili smjera koji odgovara djelatnosti poslodavca zaposleni kod poslodavca, dipl. ing. kemijske tehnologije ili kemije i specijalist medicine rada (mogu biti vanjski suradnici). Voditelj skupine – 5 godina iskustva u struci i položen opći i posebni dio ispita za stručnjaka ZNR, ostali članovi radne skupine: 3 godine iskustva i položen opći i posebni dio za stručnjaka ZNR. Ako ima više od 50 zaposlenih onda u izradi sudjeluje odbor za zaštitu na radu.

Ako procjenu izrađuje vanjska tvrtka onda je dužan surađivati sa vanjskim stručnjacima, kao i njegovi ovlaštenici, povjerenici i svi odbori i ostale službe te omogućiti pristup radnim mjestima i davanjem informacija i uvidima u potrebnu dokumentaciju.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

37. Procjena opasnosti i izbor osobnih zaštitnih sredstava?

U prilogu procjene potrebno je navesti sva radna mjesta na kojima je obavezna uporaba osobnih zaštitnih sredstava, s naznakom sredstva.

Izbor osobnih zaštitnih sredstava ovisi o vrsti opasnosti koja prijeti na određenom radnom mjestu.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

38. Metode za izradu obične procjene?

Za izradu procjene opasnosti primjenjuju se hrvatske metode ili (u njihovom nedostatku) u svijetu prihvaćene metode kao što su AUVA, BG, OZEPA, SME, WKÖ i dr. Metode razvijene u Republici Austriji su AUVA, WKO i OZEPA, u Republici Njemačkoj BG (die Berufsgenossenschaften) te u EU SME metoda za mala i srednja poduzeća (Small and Medium Enterprises). Služe kako bi se procijenio preostali rizik nakon primjene osnovnih i posebnih pravila zaštite na radu.

Ako se u radnim procesima koriste, proizvode, prerađuju ili skladište opasne radne tvari u količinama većim od onih u prilogu Pravilnika o izradi procjene opasnosti potrebno je primijeniti metode "Što ako", "Stablo

događaja", "Stablo pogrešaka", HAZOP i slične.

Moguće je primijeniti u isto vrijeme dvije ili više metoda kako je predviđeno, ali se mora navesti o kojim metodama je točno riječ.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

39. Izrada procjene kod poslodavca koji zapošljava do 20 radnika?

Poslodavac koji zapošljava do 20 radnika procjenu opasnosti može izraditi sam, ali ju mora dati na ovjeru ovlaštenoj ustanovi ili trgovačkom društvu.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

40. Što je rizik, a što preostali rizik?

Rizik predstavlja vjerojatnost nastanka događaja koji ima štetne posljedice.

Preostali rizik predstavlja rizik od nastanka ozljede na radu, profesionalne bolesti i poremećaja u procesu rada preostao nakon primjene osnovnih pravila zaštite na radu.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

41. Metode za izradu procjene za opasne tvari?

Procjena za opasne tvari temelji se na nekim od sljedećih metoda: FMEA, HAZOP, SWIFT, "Što ako", "Stablo događaja", "Stablo pogrešaka" i dr.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

42. Što su to opasne tvari?

Opasne radne tvari su tvari koje se koriste u proizvodnom procesu (skladište, prerađuju, koriste ili proizvode), a njihovo korištenje ima štetne posljedice za zdravlje radnika ili su zapaljive ili su eksplozivne.

Opasne radne tvari su po zdravlje štetne, zapaljive i eksplozivne tvari. Mogu imati jedno ili više opasnih svojstava, a radi se o kemikalijama razvrstanim kao: eksplozivne, oksidirajuće, vrlo lako zapaljive, lako zapaljive, zapaljive, vrlo otrovne, otrovne, štetne kemikalije, nagrizajuće kemikalije, nadražujuće kemikalije, koje dovode do preosjetljivosti, karcinogene, mutagene, reproduktivno toksične, opasne za okoliš. (Zakon o kemikalijama).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

43. Obveze vezano za rad žena i mladeži?

Ženama i mladeži poslodavac mora osigurati naročitu zaštitu i utvrditi poslove koje oni ne mogu obavljati. Sukladno Zakonu o zaštiti na radu. Te dvije radne skupine ne smiju raditi na poslovima koji bi na njih mogli štetno utjecati (npr. rad na visini).

Maloljetnici ne smiju raditi na poslovima s posebnim uvjetima rada, prekovremeno i noćne smjene.

Za vrijeme trudnoće žena ne smije obavljati poslove vatrogasca, poslove na visini, raditi u nepovoljnoj mikroklimi, poslove u buci i vibracijama, poslove pri povišenom atmosferskom tlaku, poslove na kojima je izložena štetnim zračenjima ili raditi s opasnim radnim tvarima.

U sklopu procjene opasnosti:

U podacima o postojećem stanju potrebno je za svako radno mjesto navesti koliko je žena i mladeži (mlađih od 18 godina) te navesti podatak oizloženosti opasnostima i štetnostima za žene i mladež.

U analizi i procjeni prikupljenih podataka potrebno je napraviti:

Analizu svih radnih mjesta na kojima rade malodobnici, a posebno u odnosu na: opremljenost i izvedbu mjesta rada ili radne stanice, prirodu, stupanj i trajanje izlaganja fizičkim, biološkim i kemijskim sredstvima, oblik, opseg i korištenje radne opreme, posebice sredstava, strojeva, uređaja i naprava, te način na koji se njima rukuje, raspored radnih postupaka i operacija i način na koji se oni kombiniraju, razinu obuke i uputa danih malodobnicima.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

44. Koja je uloga specijaliste medicine rada pri izradi procjene opasnosti?

Specijalist medicine rada u izradi procjene opasnosti ima ulogu procjenjivanja mogućnosti nastanka ozljeda na radu, profesionalnih bolesti i ozljeda povezanih s radom i veličinu njihova rizika.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

45. Koji je postupak izdavanja ovlaštenja za izradu procjene opasnosti?

Poslodavac podnosi ministru nadležnom za rad pisani zahtjev za izdavanjem rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje poslova na izradi procjene opasnosti.

Uvjeti koje mora poslodavac ispuniti su:

- imenovati radnu skupinu (ili više njih) koju sačinjavaju tri stručnjaka zaštite na radu VSS tehničkog smjera, smjera zaštite na radu ili smjera koji odgovara djelatnosti poslodavca, od kojih se jedan imenuje voditeljem
- u izradi sudjeluje specijalist medicine rada i dipl.ing.kemijske tehnologije ili kemije (mogu biti vanjski stručnjaci)
- voditelj radne skupine mora imati barem 5 godina radnog iskustva i položen opći i posebni dio ispita za stručnjaka zaštite na radu
- ostali članovi moraju imati bar 3 godine radnog iskustva i položen opći i posebni dio ispita za stručnjaka zaštite na radu

Poslodavac podnosi ministru nadležnom za rad pisani zahtjev za izdavanje rješenja o ispunjavanju uvjeta za obavljanje poslova na izradi procjene opasnosti uz koji prilaže dokaze o ispunjavanju uvjeta iz članka 14. i 15. Pravilnika o izradi PO.

Trgovačka društva registrirana za obavljanje poslova zaštite na radu podnose ministarstvu nadležnom za rad pisani zahtjev koji mora sadržavati:

- navod da se traži ovlaštenje za izradu procjene opasnosti,
- izvadak iz odgovarajućeg registra,
- dokaze o vlasništvu odnosno najmu poslovnog prostora,
- ugovore o radu stručnjaka zaštite na radu s dokazima o stručnoj spremi, radnom iskustvu, posebnim znanjima i položenom ispitu za stručnjaka zaštite na radu,
- poslovnik o postupcima, uvjetima i metodama obavljanja poslova izrade procjene opasnosti.

Ministar nadležan za rad donosi rješenje na temelju dostavljene dokumentacije i nalaza tročlane komisije. Ministar odlukom utvrđuje listu ispitivača koji mogu biti članovi komisije. Zahtjev ministarstvo dostavlja komisiji najkasnije u roku od 8 dana od dana primitka zahtjeva. Komisija je dužna najkasnije u roku od 15 dana od primitka zahtjeva izvršiti očevid o ispunjavanju kadrovskih i tehničkih uvjeta. Komisija o očevidu i o ispunjavanju uvjeta za izdavanje ovlaštenja sastavlja zapisnik koji mora sadržavati sve podatke bitne za izdavanje ovlaštenja. Na temelju zapisnika komisija izrađuje nalaz koji je dužna u roku od 15 dana od dana izvršenog očevida dostaviti ministarstvu. Rješenje o izdavanju ovlaštenja objavljuje se u »Narodnim novinama«.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

46. Koja je obveza inspektora rada kada utvrdi da procjena ne odgovara stvarnom stanju?

Ako inspektor utvrdi da procjena ne odgovara stvarnom stanju može naložiti izradu revizije procjene.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

47. Koja je obveza poslodavca kada izradu procjene povjeri ovlaštenom trgovačkom društvu?

Ako poslodavac izradu procjene povjerava ovlaštenom trgovačkom društvu dužan je surađivati sa stručnjacima tog društva, osigurati suradnju svojih ovlaštenika, povjerenika radnika, zaposlenika, odbora i ostalih radnih skupina sa stručnjacima trgovačkog društva te im osigurati uvid u svu potrebnu dokumentaciju, pružiti sve potrebne informacije te osigurati obilazak radnih mjesta.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

48. Na kojim se načelima temelji procjena opasnosti?

Procjena opasnosti temelji se na općim načelima zaštite na radu (čl. 17 Zakona o zaštiti na radu):

- izbjegavanje opasnosti i štetnosti
- procjene opasnosti i štetnosti koje se ne mogu otkloniti primjenom osnovnih pravila zaštite na radu,
- sprečavanje opasnosti i štetnosti na njihovom izvoru,
- zamjene opasnog neopasnim ili manje opasnim,
- davanje prednosti skupnim mjerama zaštite pred pojedinačnim,
- odgovarajućeg osposobljavanja i obavješćivanja radnika,
- planiranja zaštite na radu s ciljem međusobnog povezivanja tehnike, ustroja rada, uvjeta rada, ljudskih odnosa i utjecaja okoliša na radno mjesto,
- prilagođavanja tehnikom napretku,
- prilagodbe rada zaposlenicima, naročito u svezi s oblikovanjem mjesta rada, izbora opreme te načina rada i proizvodnje posebice u svrhu ublažavanja jednoličnog rada i rada po učinku kako bi se smanjio njihov štetan utjecaj po zdravlje.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

49. Kako dokumentacija u procjeni treba biti prikazana?

Dokumentacija u procjeni prikazuje se tekstualno, a može i grafički ako će se na taj način moći bolje i zornije prikazati pojedinost.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

50. Pravilnik o izradi procjene opasnosti?

Pravilnik o izradi procjene opasnosti (NN 48/97) i izmjene i dopune (NN 114/02, NN 126/03, NN 144/09) definira uvjete koje mora ispunjavati poslodavac ili trgovačko društvo pri izradi procjene opasnosti, način izrade same procjene opasnosti, sadržaj same procjene i podatke na kojima se procjena opasnosti temelji. U prilogu pravilnika nalaze se granične količine ORT izražene u tonama. Ako korištene količine ORT kod poslodavca premašuju navedene iznose potrebno je provesti druge metode izrade procjene opasnosti.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

51. Pravilnici korišteni u procjeni?

Pravilnik o izradi procjeni opasnosti, Pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada, Pravilnik o ispitivanju radnog okoliša i strojeva i uređaja s povećanim opasnostima, Pravilnik o listi strojeva i uređaja s povećanim opasnostima, Pravilnik o uporabi osobnih zaštitnih sredstava, Pravilnik o zaštiti radnika od izloženosti buci na radu, Pravilnik o sigurnosti i zdravlju pri uporabi radne opreme.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

52. Ovlaštene ustanove za izradu procjene - zahtjevi? Ovlaštenje?

Ovlaštena ustanova mora ispunjavati uvjete iz članka 14. i 15. pravilnika o izradi procjene opasnosti:

- imenovati radnu skupinu (ili više njih) koju sačinjavaju tri stručnjaka zaštite na radu VSS tehničkog smjera, smjera zaštite na radu ili smjera koji odgovara djelatnosti poslodavca, od kojih se jedan imenuje voditeljem
- u izradi sudjeluje specijalist medicine rada i dipl.ing.kemijske tehnologije ili kemije (mogu biti vanjski

stručnjaci)
- voditelj radne skupine mora imati barem 5 godina radnog iskustva i položen opći i posebni dio ispita za stručnjaka zaštite na radu
- ostali članovi moraju imati bar 3 godine radnog iskustva i položen opći i posebni dio ispita za stručnjaka zaštite na radu

Nakon ispunjenja tih uvjeta može ministru nadležnom za rad predati zahtjev za izdavanjem rješenja o ispunjenju uvjeta za obavljanje poslova na izradi procjene opasnosti.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

53. Obveze, odgovornosti i prava poslodavca pri izvođenju procesa rada?

Ne smije na radno mjesto rasporediti radnika koji nije osposobljen za rad na siguran način niti na poslove s posebnim uvjetima rada rasporediti radnika koji ne ispunjava uvjete za rad na tom radnom mjestu, ne smije dozvoliti rad ženama, maloljetnicima i zaposlenicima sa smanjenom radnom sposobnosti na radnim mjestima gdje postoje za njih štetni utjecaji, mora isključiti iz uporabe neispravne strojeve i uređaje s povećanim opasnostima, osigura da zaposlenici rade sukladno važećim propisima i pravilima te da koriste propisana osobna zaštitna sredstva, mora radniku zabraniti rad ako radi protivno propisima, mora osigurati dovoljan broj radnika osposobljenih za pružanje prve pomoći i evakuaciju i spašavanje te im osigurati potrebnu opremu, zabrani rad radnicima koji su pod utjecajem alkohola ili opojnih droga te ih udaljiti sa mjesta rada. Dužan je čuvati svu potrebnu dokumentaciju i voditi evidencije o zaposlenicima osposobljenim za rad na siguran način, zaposlenicima koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada, uređajima i strojevima s povećanim opasnostima, opasnim tvarima korištenim u radnim procesu, o ozljedama, profesionalnim bolestima i poremećajima te podnositi godišnje izvještaje o ozljedama i slučajevima profesionalnih bolesti inspekciji rada.
Poslodavac snosi troškove implementacije sustava ZNR (osposobljavanja, nabavka osobnih zaštitnih sredstava, osiguranja zaštitnih naprava,...).
Obveze, odgovornosti i prava radnika u svezi sa zaštitom na radu?
Radnik je dužan osposobiti se za rad na siguran način i obaviti liječniki pregled ako obavlja poslove s posebnim uvjetima rada (ako ga je na to uputio poslodavac). Dužan je prijaviti sve zdravstvene nedostatke koji bi ga mogli spriječiti ili ugroziti njegovu sigurnost pri radu na poslovima s posebnim uvjetima rada. Radnik je dužan poslove obavljati s pozornošću, pazeći pritom na svoju sigurnost i zdravlje, ali i sigurnost i zdravlje drugih radnika. Prije početka rada dužan je radno mjesto pregledati te izvjestiti poslodavca o uočenim nedostacima, dužan je svu opremu, alate i strojeve upotrebljavati na pravilno propisan način, dužan je osobna zaštitna sredstva pravilno upotrebljavati i dužan vratiti na prikladno mjesto nakon uporabe, pravilno upotrebljava i ne skida, popravlja ili bilo kako neovlašteno mijenja zaštitne naprave, odmah obavijesti poslodavca ako na radnom mjestu se razviju uvjeti koji mogu neposredno ugroziti zdravlje i sigurnost radnika, posao obavlja sukladno pravilima struke, prije napuštanja mjesta rada sredstva rada ostavi u stanju u kojem ne predstavljaju opasnost za druge te surađuje s poslodavcem, ovlaštenikom i povjerenikom u rješavanju pitanja zaštite na radu, u postizanju sigurnih uvjeta na radnom mjestu.
Radnik ima pravo odbiti rad ako mu na radnom mjestu prijeti neposredna opasnost po život ili zdravlje. Ako zbog ozbiljne, neposredne i neizbježne opasnosti radnik napusti radno mjesto ne smije ga se dovesti u nepovoljniji položaj. U slučaju napuštanja radnog mjesta radnik je dužan obavijestiti poslodavca, njegovog ovlaštenika i povjerenika radnika.

U slučaju odbijanja rada poslodavac ili njegov ovlaštenik, odnosno radnik ili njegov povjerenik dužni su neodložno izvijestiti inspektora rada, koji je dužan u roku od 48 sati utvrditi činjenično stanje i osnovanost navoda radnika.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

54. Zabrana uzimanja alkohola i drugih sredstava ovisnosti?

Zabranjeno je na radnom mjestu uzmati alkohol i druga sredstva ovisnosti te unositi ih u radne prostorije. Poslodavac je dužan provoditi mjeru zabrane uzimanja alkohola i sredstava ovisnosti, informirati radnike o njihovim štetnostima, urediti protokole za suradnju između poslodavca ili njegovog ovlaštenika, stručnjaka zaštite na radu, povjerenika radnika, specijalista medicine rada i donijeti protokole za utvrđivanje je li radnik pod utjecajem alkohola ili drugih sredstava ovisnosti.

Ako je zaposlenik pod utjecajem alkohola ili sredstava ovisnosti poslodavac je dužan privremeno ga udaljiti sa radnog mjesta. Ako radnik to odbija onda će ga nadležna sigurnosna služba udaljiti.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

55. Obveze poslodavaca u svezi ozljeđivanja radnika?

Ako dođe do ozljede radnika poslodavac je dužan osigurati prvu pomoć radniku do njegovog upućivanja u odgovarajuću zdravstvenu ustanovu, što znači da je obavezan osposobiti dovoljan broj zaposlenih za pružanje prve pomoći.

Nakon liječenja radnika u zdravstvenoj ustanovi i utvrđivanja nivoa njegovih ozljeda poslodavac je dužan, ako je riječ o težoj, grupnoj ili smrtnoj ozljedi, istu prijaviti inspekciji rada, a u roku od 48 sati podnijeti pisano izvješće. Također, mora u roku od 8 dana izvijestiti HZZO o svakoj ozljedi koja je uzrokovala izostanak radnika od 3 ili više dana.

Poslodavac je dužan podnositi godišnje izvješće o ozljedama i slučajevima profesionalnih bolesti inspekciji rada.

Poslodavac je također dužan radniku koji se ozlijedio nadoknaditi štetu koju je radnik pretrpio zbog ozljede.

Poslodavac ima posebno nakon smrtne, skupne i teške ozljede na radu, utvrđenog slučaja profesionalne bolesti, kao i nalaza nadležnog tijela kojim je utvrđen nedostatak u primjeni pravila zaštite na radu obvezu izvijestiti povjerenike radnika za zaštitu na radu i zaposleničko vijeće o opasnostima i štetnostima po sigurnost i zdravlje te mjerama koje je poduzeo i koje će poduzeti radi unapređenja sigurnosti i zaštite zdravlja.

Za svaku težu, skupnu ili smrtnu ozljedu na radu poslodavac je dužan na uviđaj pozvati povjerenika radnika za zaštitu na radu.

Ukoliko ima osnovan odbor zaštite na radu, u slučaju smrtne ili kolektivne ozljede na radu predsjednik odbora dužan je sazvati sjednicu u roku od 48 sati od nastanka ozljede, analizirati uzroke i predložiti odgovarajuće mjere zaštite.

Poslodavac je dužan voditi evidenciju o ozljedama na radu, slučajevima profesionalnih bolesti i poremećajima u tehnološkom procesu koji su izazvali ili su mogli izazvati štetne posljedice po sigurnost i zdravlje radnika.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

56. Obveze poslodavaca prilikom zapošljavanja radnika?

Poslodavac je dužan radnika prije početka rada obavijestiti o svim činjenicama i okolnostima koje utječu ili bi mogle utjecati na sigurnost i zdravlje radnika vezanim uz obavljanje poslova i osposobiti ga za rad na siguran način.

Poslodavac ne smije dozvoliti samostalno obavljanje poslova zaposlenicima koji prethodno nisu osposobljeni.

Zaposlenicima dok još nisu osposobljeni za rad na siguran način poslodavac mora osigurati rad pod nadzorom radnika osposobljenih za rad na siguran način, ali ne duže od 30 dana.
Normativno uređenje zaštite na radu?
Normativno uređenje zaštite na radu uključuje izradu procjene opasnosti, osposobljavanje zaposlenika za rad na siguran način, osposobljavanje zaposlenika za početno gašenje požara, osposobljavanje poslodavca i ovlaštenika, osposobljavanje zaposlenika za pružanje prve pomoći i evakuaciju i spašavanje, ispitivanje

sredstava rada- strojeva i uređaja, električnih instalacija, gromobranske instalacije, ispitivanje radnog okoliša, izrada plana evakuacije i spašavanja, liječnički pregledi za poslove s posebnim uvjetima rada, izrada procjene opasnosti za rad na računalu i pregled vida osoba koje rade na računalu.

Zaštita nepušača
Poslodavac je dužan zaštititi nepušače od štetnog djelovanja duhanskog dima. Zabranjeno je pušenje na radnim sastancima i u radnim prostorijama, osim u prostorijama u kojima je izričito dozvoljeno, a to mora biti posebno naznačeno.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

57. Zadaće specijaliste medicine rada

Procijeniti i utvrditi rizike za zdravlje na mjestu rada, pratiti faktore u radnom okolišu koji mogu ugroziti zdravlje radnika uključujući smještaj i prehranu radnika, - savjetovanje poslodavca o planiranju i organizaciji rada, uključujući oblikovanje radnog mjesta, o izboru, održavanju

i stanju strojeva i uređaja te o tvarima koje se koriste pri radu, sudjelovanje u izradi programa unapređivanja načina rada te u ispitivanju i procjeni nove opreme sa zdravstvenog stajališta, savjetovanje poslodavca o unapređivanju zaštite zdravlja, sigurnosti, zdravstvene ekologije, ergonomiji te osobnim i skupnim zaštitnim sredstvima, praćenje zdravstvenog stanja radnika u odnosu na rad, a posebno radnika na poslovima s posebnim uvjetima rada, mladeži, žena i radnika sa smanjenim radnim sposobnostima, trajno unapređivanje prilagođenosti rada zaposlenicima, sudjelovanje u mjerama stručne rehabilitacije, suradnja u obavještavanju, stručnom osposobljavanju i obrazovanju u oblasti medicine rada, higijene rada i ergonomije, sudjelovanje u analizi ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, suradnja s tijelima nadzora glede provedbe zadaća iz prethodnih točaka.

Specijalist medicine rada mora izvijestiti tijela nadzora o svakom slučaju za koji se osnovano sumnja da se radi o profesionalnoj bolesti.
Projektiranje, proizvodnja i uvoz strojeva i uređaja?
Prilikom proizvodnje strojeva i uređaja proizvođač je dužan primijeniti propise zaštite na radu, uključujući i ergonomska načela. Strojevi i uređaji se proizvode na način da moraju biti opremljeni sigurnosnim napravama i moraju se primijeniti sva pravila zaštite na radu kako bi se opasnosti pri radu sa tim strojevima otklonile ili smanjile na prihvatljivu razinu. Proizvođač strojeva mora osigurati upute za rad na stroju, a ako se strojevi uvoze potrebno je upute za rad prevesti na hrvatski jezik.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

58. Ustanove i trgovačka društva za zaštitu na radu?

Određene poslove u svezi s provedbom i unapređenjem zaštite na radu obavlja Zavod za zaštitu na radu pri Ministarstvu rada i socijalne skrbi te druge ustanove i trgovačka društva koja te poslove obavlja kao sastavni dio svoje djelatnosti.

Ovlaštene ustanove i trgovačka društva za obavljanje poslova zaštite na radu imaju pravo izrade procjene opasnosti, osposobljavanja radnika, ispitivanje radnog okoliša i strojeva i uređaja s povećanim opasnostima te izdati uvjerenje i potvrde o obavljenim ispitivanjima.

Zavod za zaštitu na radu prati stanje zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, istražuje rizike glede ozljeda na radu i profesionalnih bolesti, utvrđuje kriterije i postupke u svezi s organizacijom

rada prilagođenom zaposlenicima, provodi statistička istraživanja iz područja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu naročito glede broja i vrste ozljeda na radu i profesionalnih bolesti te njihovih uzroka, vodi registre profesionalno oboljelih radnika te radnika izloženih pojedinim štetnostima, opasnostima i naporima u slučajevima kada nalažu propisi iz područja zaštite zdravlja i sigurnosti na radu, planira, predlaže i provodi mjere za očuvanje i unapređenje zdravlja i sigurnosti radnika.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

59. Provedba zaštite na radu?

Za provedbu zaštite na radu odgovoran je poslodavac, neovisno o tome je li u tu svrhu odredio radnika, zaposlio stručnjaka za zaštitu na radu, ustanovio službu zaštite na radu ili ugovorio suradnju s fizičkom ili pravnom osobom ovlaštenom za obavljanje poslova zaštite na radu.

Poslodavac je dužan procjenjivati opasnosti i izraditi procjenu opasnosti, u pisanom obliku utvrditi organizaciju zaštite na radu, pravila zaštite na radu i obveze i odgovornosti ovlaštenika i radnika, dužan je napraviti i istaknuti upute za rad na mjestu njihove primjene, osigurati provedbu rada u skladu sa zaštitom na radu, odrediti radnika za ovlaštenika.

Poslodavac sa do 50 zaposlenih poslove zaštite na radu može obavljati sam, iznad 50 mora zaposliti stručnjaka zaštite na radu, a ako zapošljava više od 250 ljudi mora ustrojiti službu zaštite na radu.

Poslodavac mora stručnjacima osigurati svu potrebnu opremu, ali i pristup dokumentaciji i svim važnim informacijama.

Poslodavac i njegov ovlaštenik moraju biti osposobljeni iz područja zaštite na radu. Poslodavac je dužan provesti oposobljavanje svojih zaposlenika za rad na siguran način (teoretski i praktični dio) te držati zapise o provedenom osposobljavanju.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

60. Radni postupci?

Poslodavac mora voditi računa o radnim postupcima i organizirati rad na način koji će namjanje ugrožavati zdravlje i sigurnost zaposlenika. Radni postupci moraju se kontinuirano pratiti i poboljšavati primjenjivanjem napredaka iz područja medicine, tehnike, ergonomije i drugih područja. Radne postupke poslodavac mora organizirati tako da se što više smanji jednoličnost rada, jednostrano opterećenje, rad s nametnutim ritmom, rad po učinku i rad na vrijeme.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

61. Raspored radnika na poslove s posebnim uvjetima rada?

Radnici koji rade na poslovima s posebnim uvjetima rada (Pravilnik o poslovima s posebnim uvjetima rada, NN 5/84) moraju, osim stručne spreme, zadovoljiti i niz drugih uvjeta kao što su spol, određena dob, zdravstveno stanje i slično.

Radnici na tim poslovima dužni su obavljati redovite liječničke preglede kako bi se utvrdilo dozvoljava li im njihovo zdravstveno stanje obavljanje takvih poslova. Prilikom liječničkog pregleda zaposlenik je dužan prijaviti sve nedostatke koje liječnik ne može otkriti, a mogu ga ograničavati ili sprečavati u obavljanju tih poslova.

Na takve poslove ne smije se rasporediti radnik koji ne zadovoljava navedene uvjete.

Na izdvojenim mjestima rada u smislu odredaba Zakona o radu ne mogu se obavljati poslovi s posebnim uvjetima rada.

Malodobnici ne smiju obavljati poslove s posebnim uvjetima rada.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

62. Obveze izvođača radova prije početka radova na privremenom radilištu?

Poslodavci koji obavljaju građevinske ili montažne radove na iskorištavanju šuma ili u brodogradilištima dužni su prije početka radova urediti privremeno radilište te osigurati da se svi poslovi odvijaju u skladu s pravilima zaštite na radu. Najmanje 8 dana prije početka radova investitor je dužan dostaviti prijavu radilišta, koju mora ažurirati u slučaju promjene, poput promjene izvođača radova.

Ako samo jedan poslodavac izvodi radove u trajanju dužem od pet dana isti je dužan u roku od najmanje 8 dana prije početka izvođenja radova dostaviti prijavu radilišta tijelu nadležnom za poslove inspekcije rada uz dostavu plana izvođenja radova.

Poslodavac nije dužan dostaviti prijavu radilišta niti plan izvođenja radova ako radovi na privremenom

radilištu traju kraće od 5 dana.

Preslika prijave radilišta mora biti vidno izložena na gradilištu.

Ako više poslodavaca radi na zajedničkom radilištu odnosno obavlja posao na istom mjestu rada, svaki od njih dužan je provoditi zaštitu na radu radi zaštite svojih radnika te organizirati rad i osigurati izvođenje radova tako da njegovi radnici pri izvođenju radova ne ugrožavaju sigurnost i zdravlje radnika drugih poslodavaca.

Ako se izvođenje radova zbog prirode procesa ne može organizirati na takav način, poslodavci su dužni radove obavljati naizmjenično prema postignutom sporazumu.

Glavni izvođač u djelatnosti brodogradnje i šumarstva je obvezan imenovati koordinatora za zaštitu na radu, odnosno odgovornu osobu za koordinaciju tijekom izvođenja radova.

Poslodavci i druge osobe na radu su dužni uvažavati upute koordinatora zaštite na radu.

Poslodavac je dužan čuvati na radilištu dokaze o osposobljenosti radnika, dokaze o ispunjavanju uvjeta za obavljanje poslova s posebnim uvjetima rada, dokaze o ispitivanju strojeva i uređaja s povećanim opasnostima i ostalu dokumentaciju (procjena opasnosti) potrebnu za izvođenje radova.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

63. Zaštita od požara, evakuacija i spašavanje?

Za svaki objekt poslodavac je dužan primijeniti mjere zaštite kako bi se rizik od nastanka požara sveo na najmanju moguću mjeru. Rizik ovisi o djelatnosti koja se odvija, tvarima koje se proizvode/koriste ili skladište te veličini objekta i načinu rada. U slučaju da dođe do požara poslodavac je dužan osigurati smanjenje opasnosti za zaposlenike na najmanju moguću mjeru. Poslodavac je dužan osposobiti dovoljan broj radnika za provođenje mjera evakuacije i spašavanja, osigurati im svu potrebnu opremu i zaštitne uređaje, donijeti plan evakuacije i spašavanja i upoznati sve zaposlenike s njegovim sadržajem. Na osnovi tog plana moraju se provesti praktične vježbe najmanje jedanput u dvije godine. U slučaju neposredne i ozbiljne opasnosti poslodavac je dužan obavijestiti sve radnike o nastaloj opasnosti te provesti mjere napuštanja radnog mjesta i odlaska na sigurno. Tek nakon otklanjanja opasnosti rad se može nastaviti dalje.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

64. Korištenje građevina namijenjenih za rad?

Građevine, tj. objekti namijenjeni za rad, sa svim pripadajućim prostorima i prostorijama, instalacijama i uređajima smatraju se sredstvima namijenjenim za rad. Poslodavac je dužan građevine održavati u stanju koje ne ugrožava zdravlje i sigurnost radnika, ispitivati pojedine vrste instalacija u rokovima utvrđenim propisima; dužan je prestati s radom ako se utvrde nedostaci koji ugrožavaju sigurnost i zdravlje radnika sve dok se oni ne otklone.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

65. Uporaba osobnih zaštitnih sredstava?

Ako nije moguće primjenom pravila zaštite na radu ili radnim postupcima opasnosti smanjiti na prihvatljivu razinu potrebno je osigurati svim zaposlenicima osobna zaštitna sredstva. OZS moraju biti u ispravnom stanju i u skladu s propisima zaštite na radu. Sva OZS koja nisu u skladu s propisima zaštite na radu moraju se povući iz uporabe. Poslodavac je dužan primijeniti sve potrebne mjere kako bi osigurao da zaposlenici koriste osobna zaštitna sredstva i da, na poslove gdje su povećane opasnosti, pristup imaju samo radnici koji zadovoljavaju uvjete i koriste OZS.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

66. Zaštita mladeži, žena i invalida?

Poslodavac mora osigurati posebnu zaštitu navedenim skupinama i mora utvrditi kolektivnim ugovorom općim aktom koje poslove te skupine ne mogu obavljati. Za vrijeme trudnoće žena ne smije obavljati poslove koji se obavljaju na visini, poslove vatrogasca, poslove u nepovoljnoj mikroklimi, buci i vibracijama, poslove pri povišenom atmosferskom tlaku, poslove gdje je izložena ionizacijskom i mikrovalnom zračenju, poslovima s isparavanjima olova, žive, radu s opasnim radnim tvarima.

Maloljetnici ne smiju obavljati noćni rad, prekovremeni rad i poslove s posebnim uvjetima rada.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

67. Poslovi na kojima se ne smije zaposliti maloljetnik?

Maloljetnik se ne smije zaposliti na poslovima koji će ugroziti njegovu sigurnost, a ne smije početi raditi na poslovima koji zahtijevaju određenu zdravstvenu sposobnost prije no što prođe liječnički pregled. Inspektor može, u slučaju da posumnja u sigurnost maloljetnika, poslodavcu naložiti da od ovlaštenog liječnika zatraži pregled maloljetnika i procjenu ugrožavanja njegove sigurnosti na radnom mjestu. Na temelju izvještaja liječnika inspektor može poslodavcu izreći zabranu rada maloljetnika na određenim poslovima.

Malodobnici ne smiju obavljati poslove s posebnim uvjetima rada, ne smiju raditi noću i u prekovremenom radu, osim u slučajevima utvrđenim u Zakonu o radu.

Maloljetnom radniku se raspored punog radnog vremena ne smije utvrditi duže od osam sati dnevno. (čl. 46 ZOR)

Zabranjen je rad maloljetnika u preraspodijeljenom radnom vremenu koji bi trajao duže od osam sati dnevno.(čl. 47 ZOR)

Zabranjen je noćni rad maloljetnika, osim ako je takav rad privremeno prijeko potreban u djelatnostima koje su uređene posebnim propisima, a punoljetni radnici nisu dostupni, u kojem slučaju isti ne može, u razdoblju od dvadeset četiri sata, trajati duže od osam sati, niti maloljetnik smije raditi u razdoblju od ponoći do četiri sata ujutro. Poslodavac je dužan osigurati da se noćni rad obavlja pod nadzorom punoljetne osobe. (čl. 49 ZOR)

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

68. Izgradnja građevina namijenjenih za rad?

Investitor je dužan poštivati sva pravila zaštite na radu u fazama projektiranja i izgradnje građevine, posebice kada se planiraju različite aktivnosti ili faze izvođenja koje se moraju odvijati istovremeno ili u slijedu. Investitor procjenjuje vrijeme potrebno za dovršenje takvih radova u skladu s planom izvođenja radova.

Prilikom projektiranja investitor je u glavnom projektu dužan primijeniti sva pravila zaštite na radu. Investitor, odnosno projektant, dužan je nadležnom tijelu dostaviti, uz glavni projekt, elaborat zaštite na radu koji razrađuje način primjene propisa zaštite na radu u glavnom projektu.

Elaborat zaštite na radu sadrži: opasnosti i štetnosti koje proizlaze iz procesa rada i mjere kojima se one uklanjaju, primijenjeni propisi zaštite na radu, predvidiv broj radnika prema spolu, ergonomsku prilagodbu mjesta rada ako na njemu rade osobe s invaliditetom, radne postupke koji imaju utjecaja na stanje u radnom okolišu, popis ORT koje se koriste, popis propisa iz glavnog projekta.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

69. Isprave i evidencije s područja zaštite na radu?

Poslodavac je dužan čuvati glavni projekt iz kojeg su vidljivi primijenjeni propisi zaštite na radu, upute o načinu korištenja strojeva s povećanim opasnostima, isprave o obavljenim ispitivanjima, dokaze o ispravnosti elektroinstalacija.

Poslodavac mora voditi evidenciju o obavljenim osposobljavanjima, zaposlenicima raspoređenim na poslove s posebnim uvjetima rada, strojevima i uređajima koje koristi, opasnim radnim tvarima koje koristi/proizvodi/prerađuje, ozljedama na radu i profesionalnim bolestima.

Poslodavac mora voditi knjigu nadzora u koju se upisuju ovlaštenici, povjerenici, stručnjak zaštite na radu i inspektor rada. Poslodavac je dužan podnijeti godišnji izvještaj o ozljedama i profesionalnim bolestima, ako ih je bilo.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

70. Opća načela zaštite na radu kod poslodavca?

Poslodavac mora primijeniti sljedeća načela zaštite na radu: izbjegavanje opasnosti i štetnosti, procjena opasnosti i štetnosti koje se ne mogu ukloniti osnovnim pravilima zaštite na radu, sprečavanje opasnosti i štetnosti na izvoru, zamjene opasnog manje opasnim ili bezopasnim, davanje prednosti skupnim pred pojedinačnim mjerama zaštite na radu, odgovarajuće osposobljavanje i obavještavanje radnika, prilagođavanje zaštite tehničkom napretku, planiranje zaštite na radu s ciljem povezivanja tehnike, ustroja rada, uvjeta rada, ljudskih odnosa i radnog okoliša, prilagodbe rada zaposlenicima, pogotovo kod oblikovanja mjesta rada, izbor opreme i načina rada proizvodnje.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

71. Opasne radne tvari?

Poslodavac mora kontinuirano prilagođavati zaštitu na radu tehnološkom napretku, zamjeni opasnih materijala manje opasnima i stalno unaprjeđivati zaštitu na radu. Opasne radne tvari moraju u svakom trenu biti propisno označene u skladu s propisima i uputama proizvođača.

Poslodavac mora utvrditi razinu opasnosti ORT i utvrditi pravila zaštite na radu i zaštite životnog okoliša. ORT koriste se samo ako nije moguće umjesto njih koristiti bezopasne radne tvari.

Ukoliko nije moguća zamjena opasnih tvari bezopasnim ili manje opasnim tvarima, poslodavac je dužan utvrditi da li se primjenom drugog radnog postupka smanjuje opasnost od primjene dotične tvari.

Pravila zaštite na radu se primjenjuju slijedećim redoslijedom:

1. ako je moguće treba koristiti zatvorene sustave

2. ako nije moguće spriječiti nastanak opasnih plinova, para i aerosoli potrebno je osigurati njihovo sigurno odvođenje iz radnog okoliša

3. ako ih nije moguće sigurno odvesti potrebno je ograničiti količinu ORT, broj radnika izloženih ORT-ima i trajanje izlaganja

4. ako nije moguće primijeniti pravila 1-3 osigurati potrebna osobna zaštitna sredstva

Ako se javljaju plinovi, aerosoli ili pare potrebno je kontinuirano mjeriti koncentraciju ORT i držati ju ispod maksimalne dozvoljene razine. Ako pređe GVI potrebno je prekinuti radni proces, pronaći uzrok prekoračenja, primijeniti i druga pravila zaštite, ponoviti mjerenje i ako je koncentracija ispod GVI, nastaviti s radom.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

72. Osposobljavanje za rad na siguran način?

Prije početka rada poslodavac mora zaposlenike obavijestiti o opasnostima koje im prijete na radnom mjestu i dati im upute za rad te ih osposobiti za rad na siguran način u roku od 30 dana.

Poslodavac ne smije dozvoliti rad radnicima koji prethodno nisu osposobljeni.

Zaposlenici se osposobljavaju kod: početka rada, promjena u procesu rada, uvođenja nove opreme ili radnih procesa, uvođenja nove tehnologije, upućivanja radnika na novo radno mjesto.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

73. Upute za rad?

Ako znakovi sigurnosti nisu dovoljni za djelotvorno obavještavanje moraju se postavljati pisane upute o uvjetima i načinu korištenja prostora, prostorija, sredstava rada, opasnih radnih tvari i opreme. Upute se postavljaju neposredno na mjesto uz izvor opasnosti da bi se opasnost ili šteta koja bi na tom mjestu rada

mogla nastati, smanjila ili u potpunosti spriječila (npr. upute za siguran rad na stroju). Upute za siguran rad ili postupak izrađuju se najčešće u obliku ploča pravokutnog oblika na kojima je tekst koji može biti dopunjen crtežima, simbolima ili shemama

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

74. Svrha provođenja zaštite na radu?

Provođenje zaštite na radu cilj ima povećati sigurnost i zaštitu zdravlja radnika na radnom mjestu. Kontinuirano provođenje zaštite na radu dovodi do modernizacije radnog procesa s ciljem povećanja sigurnosti radnika, ali za posljedicu ima i povećanje pouzdanosti i učinkovitosti proizvodnje i smanjenje troškova (npr. troškovi bolovanja zbog ozljede, izbjegavanje troškova plaćanja kazni i sl). Zaštita na radu potiče poslodavce da teže prema primjeni modernih strojeva, tehnologija i proizvodnih procesa kako bi se opasnosti svele na najmanju moguću razinu. Primjer za to je zamjena strojeva (brusilica, glodalica, tokarskih strojeva) modernim CNC strojevima koji kompletnu obradu predmeta vrše u zatvorenom prostoru gdje je pristup radnika opasnim rotirajućim dijelovima onemogućen.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

75. Nadzor nad provedbom propisa s područja zaštite na radu?

Nadzor nad provedbom propisa s područja zaštite na radu provode inspektori rada. U provedbi nadzora u području zaštite na radu inspektor je ovlašten donijeti mjere o privremenoj zabrani korištenja sredstava, prostora ili instalacija, donijeti rješenje o zabrani određenog radnog postupka ili rješenje o udaljavanju radnika sa radnog mjesta ako utvrdi da su izravno ugroženi sigurnost i zdravlje radnika ili drugih radnika. Navedene prostore i strojeve inspektor može i zapečatiti. Svoje rješenje inspektor unosi u knjigu nadzora.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

76. Vrste kazni predviđene glede kršenja odredaba Zakona o zaštiti na radu?

Zakonom su predviđene novčane kazne za investitore/trgovačka društva, ali i odgovorne fizičke osobe, oduzimanjem ovlaštenja trgovačkim društvima za obavljanje poslova zaštite na radu ako trgovačko društvo radi suprotno odredbama Zakona. Predviđene su i kazne u dvostrukom iznosu od predviđenih za poslodavca i odgovornu osobu u slučaju ponavljanja prekršaja.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

77. Sredstva rada prema odredbama Zakona o zaštiti na radu?

Sredstvima rada smatraju se objekti namijenjeni za rad s pripadajućim pomoćnim prostorijama (sanitarne prostorije, garderobe, prostorije za uzimanje hrane, pušenje i povremeno ugrijavanje radnika), instalacijama, uređajima, prostorima za kretanje radnika; prijevozna sredstva cestovnog, željezničkog, riječnog, jezerskog, pomorskog i zračnog prometa; strojevi i uređaji u što se ubrajaju i postrojenja, sredstva za prijenos i prijevoz tereta i alati; skele i površine na kojima zaposlenici obavljaju rad izvan objekata namijenjenih za rad te druga sredstva koja se koriste u radu.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

78. Pravila zaštite na radu?

Pri obavljanju poslova zaštite na radu prvenstveno se primjenjuju pravila koja se odnose na sredstva rada – osnovna pravila zaštite na radu. Osnovna pravila sadrže zahtjeve kojima mora udovoljavati sredstvo rada kada je u uporabi – opskrbljenost sredstva zaštitnim napravama, zaštita od udara od električne struje, sprečavanje nastanka požara i eksplozija, osiguranje stabilnosti objekta na statička opterećenja, osiguranje potrebnih puteva za evakuaciju i prijevoz radnika, osiguranje zadovoljavajućih mikroklimatskih uvjeta, razine buke i vibracije, osiguranje od štetnih atmosferskih uvjeta, osiguranje od štetnih djelovanja ORT i štetnih zračenja.

Ako se ne opasnosti ne mogu ukloniti primjenom osnovnih pravila zaštite na radu, potrebno je primijeniti posebna pravila zaštite na radu – zadovoljavanje zdravstvenih zahtjeva i uvjeta glede starosti, spola,

stručne spreme i osposobljenosti te primjena osobnih zaštitnih sredstava.

Priznata pravila zaštite na radu su pravila koja su preuzeta iz stranih propisa ili pravila dokazana u praksi, a primjenjuju se ako ne postoje posebna pravila zaštite na radu. Ako se primjenjuju pravila utvrđena stranim propisima onda se primjenjuju ona koja su povoljnija i pružaju veću sigurnost radnika.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

79. Obveze projektanata koji izrađuju tehničku dokumentaciju za građevine namijenjene za rad?

Prilikom projektiranja objekata namijenjenih za rad projektant je obavezan u glavnom projekti primijeniti odgovarajuće propise zaštite na radu. Dužan je uz glavni projekt nadležnom tijelu za poslove graditeljstva dostaviti i elaborat zaštite na radu. Elaborat obuhvaća i razrađuje sve načine primjene propisa zaštite na radu.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

80. Dužnosti poslodavca prema tijelima nadzora?

Poslodavac je dužan inspektoru dati sva obavještenja i podatke koji su mu potrebni kod obavljanja nadzora. Mora inspektoru omogućiti utvrđivanje činjeničnog stanja u ocjenjivanju je li sve izvedeno u skladu s pravilima i propisima i odrediti svog ovlaštenika koji će inspektoru pomoći pri utvrđivanju činjenica, dati potrebna obavještenja i dati na uvid isprave i predlagati izvođenje određenih dokaza. U roku od 8 dana poslodavac mora obavijestiti tijelo nadzora o provedenim mjerama i izvršenim rješenjima koje je inspektor naložio.

Poslodavac mora obavijestiti tijela nadzora o svakoj težoj, skupnoj ili smrtnoj ozljedi odmah nakon nastanka ozljede, a u roku od 48 sati dužan je dostaviti pisano izvješće. Dužan je obavijestiti i o svakoj ozljedi koja je uzrokovala izostanak radnika od 3 ili više dana (dovoljno je u roku od 8 dana od nastanka ozljede obavijestiti HZZO).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

81. Odbor za zaštitu na radu?

Poslodavac sa više od 50 zaposlenih mora osnovati odbor za zaštitu na radu, a poslodavac sa više od 250 zaposlenih i više proizvodnih pogona, odnosno pogone na više mjesta izvan sjedišta, mora osnovati središnji odbor ZNR. Odbor sačinjavaju poslodavac ili njegov ovlaštenik (funkcija predsjednika odbora), rukovoditelj službe ZNR ili stručnjak ZNR, specijalist medicine rada i povjerenici radnika (ili njihov koordinator). Odbor se sastaje najmanje jednom u 3 mjeseca. Predsjednik odbora obavještava inspektora rada o sjednicama, a inspektor odlučuje treba li prisustvovati sjednicama.

U slučaju teže, grupne ili smrtne ozljede predsjednik odbora mora u roku od 48 sati sazvati sjednicu odbora gdje će se analizirati uzroci ozljede i predložiti korektivne mjere. Ako predsjednik odbora ne sazove sjednicu unutar 48 sati ili propusti 6 mjeseci sazvati sjednicu onda pravo sazivanja sjednice ima povjerenik radnika ili koordinator povjerenika.

Zadaća je odbora planiranje i nadzor primjene pravila zaštite na radu, obavještavanje i obrazovanje iz područja zaštite na radu, vođenje politike sprečavanja ozljeda i profesionalnih bolesti i poticanje stalnog unapređenje zaštite na radu.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

82. Strojevi i uređaji s povećanim opasnostima?

Definirani su Pravilnikom o listi strojeva i uređaja s povećanim opasnostima (NN 47/02). Strojevi i uređaji s povećanim opasnostima su svi strojevi kod kojih postoji povećana opasnost za sigurnost i zdravlje radnika unatoč primijeni osnovnih pravila zaštite na radu.

Pod strojeve i uređaje s povećanim opasnostima spadaju: dizalice nosivosti preko 10 kN, teretna dizala, industrijski transporteri, vozila unutarnjeg prijevoza na mehanizirani pogon, strojevi za obradu i preradu

drveta, metala i sličnih materijala, mehaničke i hidrauličke preše, podizne platforme, kompresori, centrifuge, predtlačne i podtlačne komore, kotlovi za centralno grijanje, parni i vrelovodni kotlovi, strojevi i uređaji koji sadrže posude pod tlakom i drugi uređaji i strojevi sa sličnim opasnostima po sigurnost i zdravlje radnika.

Poslodavac je dužan na propisani način ispitivati strojeve i uređaje s povećanim opasnostima i to: prije njihovog stavljanja u uporabu, najmanje jednom nakon dvije godine, nakon rekonstrukcije, a prije ponovne uporabe, prije početka korištenja na novom mjestu uporabe ako su zbog transporta strojevi rastavljani i ponovno sastavljeni.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

83. Poslovi koje mogu obavljati trgovačka društva za zaštitu na radu?

Ovlaštene ustanove i trgovačka društva registrirana za obavljanje poslova zaštite na radu mogu na zahtjev poslodavca izrađivati procjene opasnosti (članak 18.), obavljati osposobljavanje za rad na siguran način (članak 27.), ispitivanja strojeva i uređaja s povećanim opasnostima (članak 52.), i ispitivanja u radnom okolišu (članak 50.) te izdavati isprave o provedenim ispitivanjima (članak 53.).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

84. Obveze poslodavca kod ozljede na radu?

Poslodavac odgovara radniku po načelu objektivne odgovornosti za štetu nastalu ozljedom (plaćeno bolovanje).

U slučaju svake teže, skupne i smrtne ozljede poslodavac je dužan na uviđaj pozvati povjerenika zaštite na radu te organizirati pružanje prve pomoći ozlijeđenom radniku do upućivanja u najbližu zdravstvenu ustanovu. Poslodavac mora izvijestiti tijelo nadzora odmah nakon nastanka ozljede i u roku od 48 sati dostaviti propisani izvještaj. O svim ozljedama poslodavac je dužan čuvati evidencije i podnositi godišnji izvještaj o ozljedama (ako ih je bilo).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

85. Zaštita posebnih kategorija radnika?

Posebno osjetljive kategorije radnika moraju biti zaštićene od onih opasnosti koje na njih štetno utječu.

Osobita zaštita propisuje se radi očuvanja nesmetanog duševnog i tjelesnog razvitka mladeži, zaštite žena od rizika koji bi mogli ugroziti ostvarivanje materinstva, zaštite osoba s invaliditetom i profesionalno oboljelih osoba od daljnjeg oštećenja zdravlja i umanjenja njihove radne sposobnosti te radi očuvanja radne sposobnosti starijih radnika u granicama primjerenim njihovoj životnoj dobi.

Poslodavac mora osigurati posebnu zaštitu navedenim skupinama i mora utvrditi kolektivnim ugovorom koje poslove te skupine ne mogu obavljati. Za vrijeme trudnoće žena ne smije obavljati poslove koji se obavljaju na visini, poslove vatrogasca, poslove u nepovoljnoj mikroklimi, buci i vibracijama, poslove pri povišenom atmosferskom tlaku, poslove gdje je izložena ionizacijskom i mikrovalnom zračenju, poslovima s isparavanjima olova, žive, radu s opasnim radnim tvarima.

Maloljetnici ne smiju obavljati noćni rad, prekovremeni rad i poslove s posebnim uvjetima rada.

Radnici sa smanjenim radnim sposobnostima ne smije obavljati poslove koji ugrožavaju njegovu preostalu radnu sposobnost.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

86. Poslovi s posebnim uvjetima rada?

Pravilnikom o poslovima s posebnim uvjetima rada (NN 5/84) definiraju se poslovi s posebnim uvjetima rada i posebni uvjeti koje moraju ispunjavati radnici koji rade na tim poslovima. Poslovi s posebnim uvjetima rada su oni poslovi na kojima, radi sprečavanja štetnog utjecaja na život i zdravlje zaposlenika, mogu raditi samo one osobe koje ispunjavaju još i uvjete u pogledu: dobi, spola, zdravstvene sposobnosti, stručnih sposobnosti, zdravstvenog, tjelesnog ili psihičkog stanja. Radnik raspoređen na ove poslove mora

obavljati redovite liječničke preglede propisane pravilnikom. Ako radnik više ne zadovoljava uvjete onda ne smije više raditi na ovim poslovima.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

87. Prekovremeni rad?

U slučaju više sile, izvanrednog povećanje obujma posla i slično zaposlenik može raditi duže od predviđenih 8 sati dnevno, u iznosu od 8 prekovremenih sati tjedno, 32 sata mjesečno i 180 sati godišnje. Ako prekovremeni rad traje duže od četiri tjedna i prelazi 10% ukupnog radnog vremena potrebno je obavijestiti inspektora rada u roku od 8 dana. Ako inspektor posumnja da prekovremeni rad utječe štetno na zdravlje zaposlenika odredit će rok u kojem poslodavac mora pribaviti nalaz i mišljenje ovlaštenog liječnika, a ako utvrdi da je to slučaj zabranit će izvođenje rada.

Maloljetnici ne smiju raditi prekovremeno.
Poslodavac mora radnike o prekovremenom radu obavijestiti najmanje tjedan dana ranije, osim ako nije riječ o izvanrednoj situaciji. Za prekovremeni rad radnik ima pravo na uvećanu plaću. Trudnica, roditelj s djecom do 3 godine starosti i samohrani roditelj s djetetom do 6 godina starosti ne smiju raditi prekovremeno, osim ako poslodavcu ne dostave pismenu izjavu o dobrovoljnom pristanku na prekovremeni rad ili u slučaju više sile.
Noćni rad?
Svaki rad koji se obavlja između 22 sata navečer i 6 sati ujutro (ili 5 sati ujutro u slučaju poljoprivredne djelatnosti) sljedećeg dana.

Za maloljetnike u industriji noćni rad je između 19 sati navečer i 7 sati ujutro idućeg dana, a izvan industrije između 20 sati navečer i 6 sati ujutro sljedećeg dana. Noćni radnik je radnik koji tijekom dana najmanje tri sata radi noćni rad, odnosno noćni rad obuhvaća 1/3 njegovog radnog vremena kroz godinu. Noćni rad ne smije trajati duže od 8 sati dnevno, osim ako kolektivnim ugovorom nije ugovoreno drugačije, ali ne duže od 12 sati.

Poslodavac ne može rasporediti trudnicu u noćni rad, osim ako trudnica pristane i ima liječničku potvrdu da takav rad ne ugrožava njezino zdravlje, ali i život i zdravlje djeteta.

Maloljetnici ne smiju raditi po noći, osim u izvanrednim slučajevima (hitnosti, nema dostupnih punoljetnih radnika), ali ne duže od 8 sati unutar perioda od 24 sata i između ponoći i 4 sata ujutro.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

88. Godišnji odmor?

Radnik ima pravo na plaćeni godišnji odmor u trajanju od najmanje četiri tjedna za svaku kalendarsku godinu. Maloljetnici i radnici koji rade na poslovima gdje ih nije moguće zaštititi od štetnih utjecaja imaju pravo na najmanje 5 tjedana plaćenog godišnjeg odmora. Blagdani i praznici se ne uračunavaju u trajanje godišnjeg odmora. Radnik nakon šest mjeseci neprekinutog rada stječe pravo na godišnji odmor. Svaki sporazum o odricanju godišnjeg odmora i isplati naknade umjesto odlaska na godišnji je ništatan. Radnik ima pravo na 1/12 godišnjeg odmora za svaki mjesec rada koji je proveo (ako u kalendarskoj godini nije skupio 6 mjeseci neprekinutog rada, ako radni odnos prestane prije isteka šest mjeseci).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

89. Obveze poslodavca prema radničkom vijeću?

Kod poslodavca s više od 20 zaposlenih radnici imaju pravo sudjelovanja u odlukama vezanih za njihova prava i interes. Bira se radničko vijeće od jednog ili više članova (predstavnika radnika) tajnim glasovanjem. Postupak utemeljenje pokreće se od strane sindikata ili 10% zaposlenih radnika. Broj članova vijeća ovisi o broju zaposlenih: do 75 ljudi – 1 član, 76 – 250 zaposlenih tri člana, 251 – 500 zaposlenih: 5 predstavnika, 501 – 750 zaposlenih 7 predstavnika, 751 – 1000: 9 predstavnika, više od tisuću zaposlenih: dva više za svakih dodatnih 1000 zaposlenih.

Ako ima više poslovnica ili pogona na više lokacija može se birati glavno radničko vijeće sastavljeno od predstavnika pojedinih radničkih vijeća. Radničko vijeće bira se na rok od tri godine.

Radničko vijeće štiti i promiče interese zaposlenika, pazi na poštivanje Zakona o radu, pravilnika o radu, kolektivnih ugovora i drugih propisa, brine se o izvršenju obaveza poslodavca poput uplate doprinosa, ne smije sudjelovati u organizaciji štrajka ni miješati se u kolektivni spor između radnika i poslodavca.

Obveze poslodavca prema radničkom vijeću uključuju: dostavljanje plana zbrinjavanja viška radnika, omogućiti radnicima izbor predstavnika u radničko vijeće, obavještavanje radničkog vijeća o namjeri otkazivanja određenog ugovora o radu, dostavljanje pisanih razloga i odgovarajućih podataka za namjeravane otkaze, dostaviti podatke važne za donošenje odluke koja može utjecati na položaj radnika, mora radničkom vijeću osigurati prostor, sredstva, osoblje i druge uvjete važne za rad, omogućiti osposobljavanje za rad u radničkom vijeću, nadoknaditi rad u radničkom vijeću u iznosu do 6 radnih sati tjedno.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

90. Obveze poslodavca kod zapošljavanja?

Prilikom zapošljavanja radnika poslodavac ga ne smije diskriminirati ni po kojoj osnovi. Osoba koja se školovala i prvi put se zapošljava može se zaposliti kao pripravnik kojeg se osposobljava za samostalan rad za zanimanje za koje se školovao. Ugovor o radu s pripravnikom može se sklopiti na određeno vrijeme. Poslodavac je dužan potpisati ugovor o radu ili ugovor o probnom radu s trajanjem od najviše 6 mjeseci. Kod zapošljavanja dužan je upoznati zaposlenika sa svim propisima, radnim procesima i opasnostima koje mu prijete te unutar 30 dana od dana zapošljavanja osposobiti ga za rad na siguran način.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

91. Suodlučivanje s radničkim vijećem?

Poslodavac može samo u suradnji s radničkim vijećem donijeti odluku o: otkazu članu vijeća, otkazu kandidatu za člana ili otkazu članu izbornog odbora unutar 3 mjeseca od izbora, otkazu radniku s invaliditetom i radniku s profesionalnom nesposobnosti za rad, o otkazu radniku starijem od 60 godina, otkazu predstavniku radnika u organu poslodavca, uvrštavanju osoba u program zbrinjavanja viška radnika, prikupljanju, obrađivanju i dostavljanju podataka o pojedinim radnicima trećim osobama, o imenovanju osobe koja nadzire da li se podaci o zaposlenicima obrađuju i dostavljaju trećim osobama. Ako se vijeće unutar 8 dana ne izjasni o odluci poslodavca (prihvati ili odbije) smatra se da je vijeće suglasno s odlukom poslodavca. Ako vijeće uskrati suglasnost poslodavac može unutar 15 dana tražiti sudsku raspravu ili arbitražu.

Sporazumom s poslodavcem mogu se utvrditi i druga pitanja o kojima suodlučuje s radničkim vijećem.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

92. Šteta poslodavcu? Naknada štete?

Ako radnik namjerno ili zbog krajnje nepažnje poslodavcu prouzroči štetu dužan je istu i nadoknaditi. Ako štetu uzrokuje više radnika onda svaki odgovara za dio koji je učinio, a ako to nije moguće utvrditi onda svi nadoknađuju štetu u istom iznosu. Štetne radnje se mogu predvidjeti kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu, a ako je stvarna šteta znatno veća od utvrđenog iznosa poslodavac može zatražiti naknadu stvarno utvrđenog iznosa štete.

Ako procjenjivanje štete uzrokuje visoke troškove onda se šteta može procijeniti.

Ako je radnik namjerno ili krajnjom nepažnjom štetu prouzročio trećoj osobi koju je morao platiti poslodavac dužan je poslodavcu nadoknaditi iznos štete.

Kolektivnim ugovorom ili pravilnikom o radu mogu se utvrditi načini na koje radnik može smanjiti visinu naknade štete.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

93. Načelo objektivne odgovornosti?

Objektivna odgovornost je odgovornost za čiji se nastanak ne zahtijeva krivnja osobe koja je štetu prouzročila. Jednostavno, osoba koja ostvaruje dobit treba odgovarati za štetu. Npr., ako poslodavac koristi ORT štetne za okoliš i dođe do zagađenja i štete po okoliš (što nije uzrokovano s ciljanom namjerom ili krajnjom nepažnjom radnika) poslodavac, kao vlasnik ORT, odgovara za nastalu štetu. Poslodavac na isti način odgovara radniku za pretrpljenu štetu uslijed ozljede.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

94. Prava radnika na osnovi invalidnosti?

Zaposlenici s invaliditetom imaju pravo na profesionalno osposobljavanje i rehabilitaciju – utvrđivanje preostale radne sposobnosti, analizu tržišta rada, mogućnost zapošljavanja i uključivanja u rad, profesionalno informiranje, savjetovanje i procjenu profesionalnih mogućnosti, informiranje i savjetovanje o pomoćnoj tehnologiji u učenju i radu, programe za unaprjeđenje radno-socijalne uključenosti u zajednicu, tehničku pomoć, podršku, praćenje i procjenu rezultata, informiranje i podršku u izvorima financiranja, razvoj motivacije i osposobljavanje osoba s invaliditetom u korištenju odabrane tehnologije.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

95. Zaštita radnika koji su privremeno ili trajno nesposobni za rad?

Radnici privremeno ili trajno nesposobni za rad imaju pravo premještanja na radno mjesto gdje im ne prijeti opasnost od daljnjeg ugrožavanja njihove radne sposobnosti.

Ako je smanjenje radne sposobnosti posljedica ozljede na radu ili profesionalne bolesti poslodavac mora naći drugo radno mjesto na kojem će takvi radnici moći raditi normalno, unatoč svojoj smanjenoj sposobnosti, i bez ugrožavanja preostale radne sposobnosti.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

96. Vrste prekršaja poslodavca?

Prema Zakonu o radu prekršaji poslodavca kategorizirani su na lakše, teže i najteže.

Primjeri lakših prekršaja su: ako radniku prije početka rada ne omogući upoznavanje s propisima o radnim odnosima i pravilima zaštite na radu, ako sklopi ugovor o radu koji ne sadrži odredbe Zakona o radu, ako sklopi ugovor o radu u trajanju dužem od dopuštenog.

Primjeri težih prekršaja su: zapošljavanje maloljetnika bez odobrenja njegovog zakonskog zastupnika, ako kod postupka odabira radnika za radno mjesto traži podatke koji nisu važni za to radno mjesto, ako sklopi ugovor za privremeno obavljanje poslova koji ne sadrži podatke propisane Zakonom o radu, ako radniku ne omogući korištenje dnevnog, tjednog i godišnjeg odmora sukladno zakonom o radu, ako ne izradi program zbrinjavanja viška radnika, ako onemogući radnike u biranju radničkog vijeća i slično.

Primjeri najtežih prekršaja: ako ne vodi evidenciju o radnom vremenu ili vodi, ali ne na propisani način, ako zaposli maloljetnika na poslovima koji ugrožavaju njegovo zdravlje i sigurnost, ako u roku koji odredi inspektor ne pribavi nalaz i mišljenje ovlaštenog liječnika o utjecaju poslova na zdravlje i razvoj maloljetnika, ako sklopi ugovor o radu s radnim vremenom dužim od maksimalno dozvoljenog, ako prekovremeni rad pojedinog radnika traje duže od 32 sata mjesečno, odnosno 180 sati godišnje, ako maloljetniku naredi prekovremeni rad, ako trudnici ili maloljetniku naredi noćni rad i slično.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

Stručnjak zaštite na radu – posebni dio

97. Načela postupanja s opasnim radnim tvarima?

Prilikom rada s ORT potrebno je utvrditi njihova opasna svojstva, utjecaj na zdravlje (preko sigurnosno tehničkih listova – STL-a), razinu, vrstu i trajanje izloženosti, granične vrijednosti izloženosti, učinak preventivnih mjera koje su primijenjene ili će se primijeniti. Nakon toga poslodavac mora izraditi procjenu rizika gdje će se utvrditi mjere u cilju poboljšanja sigurnosti. Rizici po zdravlje smanjuju se planiranjem i organizacijom sustava na radnom mjestu, osigranjem primjerene opreme za rad, smanjenjem broja radnika koji su izloženi i vremena izloženosti, odgovarajućim higijenskim mjerama, smanjenjem ORT na najmanju moguću količinu, odgovarajućim radnim postupcima (skladištenje, transport, uporabu, zbrinjavanje).

Poslodavac je dužan osigurati da su opasne radne tvari tako pakirane i označene da prilikom njihove primjene ne postoji opasnost po sigurnost i zdravlje radnika. Poslodavac je dužan osigurati da su za opasne radne tvari dani podaci o opasnostima u svezi njihovog korištenja kao i o pravilima zaštite. Kod skladištenja opasnih tvari poslodavac je dužan osigurati primjenu propisanih pravila zaštite s obzirom na svojstva tih tvari.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

98. Označavanje opasnih tvari?

Poslodavac je dužan osigurati da su opasne radne tvari tako pakirane i označene da prilikom njihove primjene ne postoji opasnost po sigurnost i zdravlje radnika.

Opasne tvari se označavaju znakovima (otrovno, eksplozivno, zapaljivo, nadražujuće, opasno po okoliš i slično) i obavijestima R i S koje se stavljaju na ambalažu.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

99. Klasifikacija opasni tvari?

Opasne tvari klasificiraju se na:

Klasa 1 – Eksplozivne tvari i predmeti (tvari koje mogu imati masovnu eksploziju, opasnost o zapaljenja i manja eksplozivna opasnost)
Klasa 2 – Plinovi (stlačeni, ukapljeni, u otopini, aerosolni spojevi)
Klasa 3 – Zapaljive tekućine (otrovne, nagrizujuće, s plamištem iznad 61°C i sl.)
Klasa 4.1 – Zapaljive krute tvari, samoreagirajuće tvari, kruti destabilizirajući spojevi
Klasa 4.2 – Spontano zapaljujuće tvari (krute ili tekuće)
Klasa 4.3. - Tvari koje u dodiru s vodom stvaraju zapaljive plinove
Klasa 5.1 – Oksidirajuće tvari
Klasa 5.2. - Organski peroksidi
Klasa 6.1. - Otrovne tvari (organske/anorganske, krute/tekuće, uzorci,...)
Klasa 6.2. - Infektivne tvari (bolnički otpad, infektivne tvari koje djeluju na ljude/životinje,...)
Klasa 7 – radioaktivne tvari
Klasa 8. - nagrizajuće tvari
Klasa 9 – Razne opasne tvari i predmeti (litijske baterije, tvari koje razvijaju zapaljive pare, tvari koje zagađuju vode, tvari koje udisane kao prašina mogu naštetiti zdravlju,...)

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

100. Prijevoz opasnih tvari?

S ciljem smanjenja opasnosti po okoliš i sigurnijeg transporta opasnih tvari potpisan je Europski sporazum o međunarodnom cestovnom prijevozu opasnih tvari (ADR) kako bi se propisi vezani uz prijevoz opasnih tvari uskladili u svim zemljama potpisnicama.

Vozilo koje prijevozi ORT označava se osnovnom oznakom (ploča400x300 mm, narančasta s crnim rubom, podijeljena crnom crtom na dva dijela. Gornji dio je Kemlerov broj – (2 ili 3 znamenke) prva definira klasu

opasnosti, druga vrstu opasnost, a u donjem dijelu je UN broj koji predstavlja identifikacijski broj opasne tvari).

Vozilo se označava i listicama opasnosti – naljepnicama propisanih boja, brojeva i dimenzija koje sudionicima u prometu daju više informacija o opasnoj tvari. Listice o osnovnoj opasnosti i dodatnoj opasnosti, propisane su za određenu klasu, razlikuju se bojom i simbolom a u donjem dijelu mogu imati zvjezdicu i broj pripadajuće klase opasnosti.

Vozač mora biti stariji od 21 godine, mora biti osposobljen za prijevoz opasnih tvari klase koju prevozi i mora posjedovati vozačku dozvolu za određenu kategoriju.

Prilikom transporta, utovara i istovara opasnih tvari potrebno je paziti da ne dođe do požara i spriječiti pristup otvorenim plamenom, držati stvari koje mogu proizvesti otvoreni plamen, zabranjeno je pušenje, uporaba iskrećih alata, rad motora prijevoznog sredstva, uporaba sredstava koja imaju ložišta te je potrebno uzemljiti prijevozno sredstvo (cisternu) kako bi se odveo statički elektricitet. Ako se prevozi plin u plinskim bocama onda se prevozi u otvorenom prostoru ili natkriven ceradom radi zaštite od kiše. Prostor se mora provjetravati prirodno ili umjetno i mora se osigurati stabilnost boca i spriječiti sudaranje boca. Osobna zaštitna sredstva ovise o vrsti tvari koja se prevozi. Npr. kod prijevoza plinovitih tvari potrebno je imati na raspolaganju OZS za zaštitu organa za disanje.
OZS za zaštitu organa za disanje?
Poslodavac mora radnike kod osposobljavanja osposobiti i za pravilno korištenje OZS. OZS za zaštitu dišnih organa dijele se na sredstva na bazi filtracije i sredstva na bazi izolacije.
Sredstva na bazi filtracije vrše pročišćavanje okolnog zraka uz pomoć filtera. Treba paziti da je razina kisika u zraku iznad 17% i da koncentracija onečišćenja ne iznosi više od 1% (odnosno 1,5% za slučaj CO). Ona se dijele na maske za cijelo lice, polumaske s filterom, filtarska polumaska (respirator).
Zaštitna sredstva na bazi izolacije koriste se ako je koncentracija kisika ispod 17% ili je nepoznata i ako je koncentracija onečišćenja nepoznata. Dijele se na cijevne uređaje (na čisti zrak- cijev dužine do 10 m izvan onečišćenja, na mjeh i cijevni uređaji priključeni na bocu komprimiranog plina ili kompresor), zatim na aparate s komprimiranim zrakom (maske + boce sa zrakom, npr. vatrogasci), i sustave s zatvorenim krugom cirkulacije (npr. Sustavi s kemijskom proizvodnjom kisika).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

101. Načela zaštite na radu pri radu sa opasnim tvarima?

Prvenstveno treba koristiti bezopasne ili manje opasne tvari ako je to moguće. Ako nije onda je potrebno osigurati:

1. ukoliko je prema vrsti poslova i stanju tehnike moguće koristiti zatvorene sustave,

2. ukoliko nije moguće spriječiti oslobađanje opasnih plinova, para i aerosola treba ih odvoditi s mjesta nastanka izvan radnog okoliša na način da ne onečišćuje životni okoliš,

3. ukoliko nije moguće odvoditi opasne plinove, pare i aerosole s mjesta nastanka, onda je potrebno ograničiti na najmanju moguću mjeru:

- količinu opasne tvari,
- broj radnika koji su izloženi djelovanju opasnih tvari,
- vrijeme izlaganja radnika utjecaju opasnih tvari.

4. ako se pravilima navedenim u točkama 1. do 3. ovoga članka ne može postići zadovoljavajuća zaštita, poslodavci moraju skrbiti da zaposlenici pri obavljanju radova s opasnim radnim tvarima koriste propisana osobna zaštitna sredstva.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

102. KGVI,GVI?

Pravilnik o graničnim vrijednostima izloženosti opasnim tvarima pri radu i o biološkim graničnim vrijednostima (NN 13/09)

Obje vrijednosti odnose se na mjerenje koncentracije štetnih tvari u zraku i kontrolu izloženosti radnika.

GVI (granična vrijednost izloženosti) je granična prosječna koncentracija opasnih tvari (plinova, para, aerosola, prašine) u zraku na mjestu rada u zoni disanja radnika u odnosu na određen ciljani period. Utvrđene GVI pri temperaturi od 20 °C i tlaku zraka od 1013 mbara u prilogu Pravilnika prema sadašnjim saznanjima ne dovode do oštećenja zdravlja pri svakodnevnom osmosatnom radu (uz normalne mikroklimatske uvjete i umjereno fizičko naprezanje), a izražene su u ml/m3 (ppm), odnosno u mg/m3 ili u broju vlakana /cm3.

KGVI (kratkotrajna granična vrijednost izloženosti) je ona koncentracija tvari kojoj radnik može bez opasnosti od oštećenja zdravlja biti izložen kroz kraće vrijeme. Izloženost takvoj koncentraciji opasne tvari može trajati najviše 15 minuta i ne smije se ponoviti više od četiri puta tijekom radnog vremena. Između dvije izloženosti toj koncentraciji mora proći najmanje 60 minuta. Vrijednosti kratkotrajne izloženosti se izražavaju u ml/m3 (ppm) ili mg/m3.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

103. Zaštita ruku?

Zaštita ruku kod rada s opasnim radnim tvarima ovisi o vrsti ORT. Ovisno o tome je li opasna tvar nagrizujuća, otrovna, je li riječ o masnim tvarima, otapalima i slično koriste se zaštitne rukavice pa tako postoje rukavice od prirodne gume, butilne i neoprenske gume, PVC rukavice i PVA (polivinil-alkohol) rukavice. Koriste se za zaštitu ruku od kiselina, lužina, alkohola, ulja, masti, otapala, organskih otapala i organskih ugljikovodika.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

104. STL, rad s kemikalijama?

Pravna ili fizička osoba koja proizvodi, uvozi ili stavlja u promet opasnu kemikaliju mora osigurati sigurnosno tehnički list na hrvatskom jeziku i latinici.

STL obvezno mora sadržavati sljedeće odjeljke:

1. Identifikacija tvari/pripravka i podaci o pravnoj ili fizičkoj osobi,
2. Sastav/podaci o sastojcima,
3. Identifikacija opasnosti,
4. Mjere prve pomoći,
5. Mjere za suzbijanje požara,
6. Mjere kod slučajnog ispuštanja,
7. Rukovanje i skladištenje,
8. Nadzor nad izloženošću/osobna zaštita,
9. Fizikalna i kemijska svojstva,
10. Stabilnost i reaktivnost,
11. Podaci o toksičnosti,
12. Ekološki podaci,
13. Postupanje s otpadom,
14. Podaci o prijevozu,
15. Podaci o propisima,
16. Ostali podaci.

Navedeni podaci moraju biti kratki i jasni. STL mora imati datum ispunjavanja naveden na sebi.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

105. Pravila ZNR kod rada s kemikalijama?

Prvenstveno potrebno je opasne radne tvari zamijeniti bezopasnima ili manje opasnima. Zatim se zahtijeva korištenje zatvorenih sustava bez mogućnosti izlaganja radnika opasnim tvarima. Ako to nije moguće potrebno je, putem ventilacije ili na drugi način, osigurati koncentraciju opasnih radnih tvari unutar dozvoljene, smanjiti količinu opasnih tvari, broj radnika izloženih djelovanju tvari i vrijeme izloženosti tvarima. Idući korak je osiguranje osobnih zaštitnih sredstava svim radnicima.

Poslodavac mora: osposobiti zaposlenika za rad na siguran način, osigurati polaganje stručnog ispita o zaštiti od opasnih kemikalija na toksikološkom zavodu, redovito slati radnika na liječniki pregled (posao s posebnim uvjetima rada čl.3. tč. 18.), osigurati osobna zaštitna sredstva i prvu pomoć, staviti oznake opasnosti i upute za rad s opasnim tvarima, načinu pružanja prve pomoći i načinu dekontaminacije, istaknuti na vidljiva mjesta znakove zabrane pušenja i uzimanja hrane i pića na mjestima gdje se koriste opasne tvari.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

106. Skladištenje opasnih tvari?

Opasne tvari moraju se skladištiti na način koji je primjeren vrsti opasnosti koju one predstavljaju. Kod opasnih tvari kod kojih postoji mogućnost nastanka štetnih ili zapaljivih plinova, para i aerosoli treba se osigurati dovoljna ventilacija skladišnog prostora kako bi se smanjila koncentracija tvari u zraku. Ako postoji mogućnost nastanka eksplozivne atmosfere potrebno je osigurati prostor i zaštiti ga od svih mogućih izvora zapaljenja (zabraniti ulaz s otvorenim plamenom, zabranjeno pušenje, zabranjeno korištenje iskrećeg alata, povezivanje svih metalnih masa i uzemljenje radi izbjegavanja nastanka iskri uslijed statičkog elektriciteta i slično).

Skladištenje otrovnih tvari, masti, ulja, kiselina zahtijeva korištenje posebnih prostora sa zaštitom od istjecanja tvari u okoliš (npr. korištenje ormara za skladištenje sa tankvanama).

Pravo na pristup u skladišta opasnih tvari imaju samo osobe koje su osposobljene za rukovanje takvim tvarima.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

107. Nadražujuće tvari?

Nadražujuće tvari mogu biti plinovi, pare, prašine, aerosoli. One mogu, nakon određenog vremena izlaganja, izazvati upalu kože i sluznica. Znak za nadražujuću kemikaliju crni je X unutar narančastog kvadrata, sa oznakom Xi (Xn je za štetne tvari).
Prašine mogu štetno utjecati i na pluća, izazivati alergije i plućna oštećenja.
Označavanje opasnih tvari?
Opasne tvari moraju se označiti sukladno Pravilniku o razvrstavanju, označavanju, obilježavanju i pakiranju opasnih kremikalija.
Na svakom jediničnom pakiranju opasne tvari i pripravka moraju biti jasno, čitljivo i neizbrisivo navedeni sljedeći podaci:
(i) za tvar

a) kemijsko ime opasne tvari,

b) ime, sjedište i broj telefona pravne ili fizičke osobe koja stavlja opasnu tvar u promet u Republici Hrvatskoj,

c) grafički znak (simbol) za opasnost, slovni znak za opasnost (koji nije obvezan, ali je preporučljiv), natpis s upozorenjem o opasnosti,

d) oznake upozorenja R (R oznake),

e) oznake obavijesti S (S oznake),

f) pripadajući EC broj i riječi »označeno po EC«, ako je tvar navedena u Prilogu I. ovoga Pravilnika i označena u skladu s ovim Prilogom,

g) nominalna količina tvari u pakiranju, ako je namijenjena prometu na malo.

(ii) za pripravak

a) trgovačko ime ili neka druga oznaka za identifikaciju pripravka,

b) ime, sjedište i broj telefona pravne ili fizičke osobe koja stavlja opasni pripravak u promet,

c) kemijske nazive opasnih tvari ili kemijske nazive opasnih tvari kao dijelova pripravka, u skladu s uvjetima iz točke 7. Priloga VI. ovoga Pravilnika.

d) grafički znak (simbol) za opasnost, slovni znak za opasnost (koji nije obvezan, ali je preporučljiv), natpis s upozorenjem o opasnosti,

e) oznake upozorenja R (R oznake),

f) oznake obavijesti S (S oznake),

g) nominalna količina pripravka u pakiranju, ako je namijenjena prometu na malo

Osoba koja uvozi, stavlja u promet ili proizvodi opasnu tvar dužna je korisnicima osigurati i besplatne sigurnosno tehničke listove (STL-ove) u pisanom ili elektroničkom obliku.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

108. Redoslijed primjenjivanja pravila zaštite na radu s opasnim tvarima?

Prvenstveno potrebno je opasne radne tvari zamijeniti bezopasnima ili manje opasnima. Zatim se zahtijeva korištenje zatvorenih sustava bez mogućnosti izlaganja radnika opasnim tvarima. Ako to nije moguće potrebno je, putem ventilacije ili na drugi način, osigurati koncentraciju opasnih radnih tvari unutar dozvoljene, smanjiti količinu opasnih tvari, broj radnika izloženih djelovanju tvari i vrijeme izloženosti tvarima. Idući korak je osiguranje osobnih zaštitnih sredstava svim radnicima.
Osobna zaštitna sredstva za ORT?
Osobna zaštitna sredstva za rad s ORT-ima obuhvaćaju respirator ili masku za filtriranje, odnosno masku s dovodom kisika, rukavice za zaštitu ruku, zaštitne naočale ili maske za zaštitu očiju i lica od špricanja (npr. kod rada s kiselinama) kao i odgovarajuće pregače, zaštitna odijela.
Zaštitna sredstva ovise o vrsti opasne radne tvari i opasnosti koja iz nje proizlazi što je vidljivo u sigurnosno-tehničkim listama.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

109. Vrste uzemljenja?

Vrste uzemljenja po funkciji su zaštitno uzemljenje, gromobransko uzemljenje, uzemljenje sustava i združeno uzemljenje. Uzemljenje sustava uzemljuje sve strojeve direktno ili preko impendancije sa zemljom s ciljem ispunjenja funkcije tog strujnog kruga (npr. uzemljenje sekundara transformatora). Zaštitno uzemljenje je uzemljenje dijelova koji u normalnom pogonu nisu predviđeni da budu pod naponom (npr. uzemljenje metalnih kućišta strojeva). Gromobransko uzemljenje služi za odvođenje atmosferskih pražnjenja u zemlju i zaštitu objekta. Združeno uzemljenje kombinacija je sva tri navedena.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

110. Osobna zaštitna sredstva za zaštitu od pada radnika?

OZS za zaštitu od pada radnika su:

- pozicijski pojas koji služi za ograničeno kretanje i zadržavanje određene pozicije i visine tokom rada
- sjedni pojas – zadržavanje radnika u radnom položaju, može se koristiti i kao pozicijski, uglavnom se koristi za akcije spašavanja
- pojas za cijelo tijelo – služi za sprečavanje pada pri radu na visini
- kombinirani pojas – objedinjuje sva tri navedena, najviše se primjenjuje pri radu na visini i spašavanju
- užad od sitetičkih vlakana

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

111. Statički elektricitet?

Zaštita od statičkog elektriciteta provodi se na mjestima gdje postoji opasnost od požara ili eksplozije (rad s zapaljivim prašinama, plinovima ili parama ili u prostorima gdje se oni uslijed radnog procesa mogu pojaviti, npr. lakirnice i pri radu sa streljivom i eksplozivom). Statički elektricitet opasan je kad se na jednom mjestu nakupi dovoljno naboja da uzrokuje pražnjenje s drugim dijelom opreme ili preko radnika putem iskre. Statički elektricitet uklanja se uzemljenjem i povezivanjem metalnih masa, održavanjem odgovarajuće vlage u zraku, ionizacijom zraka, antistatičkom preparacijom, povećanjem vodljivosti loše vodljivih materijala i odvođenjem elektriciteta influencijom. Uzemljenje se obavezno mora provoditi u svim dijelovima postrojenja, neovisno o ostalim mjerama, izvedeno tako da je spojeno na uzemljivač.

Relativna vlažnost kod koje nema opasnosti od statičkog elektricitet iznosi 70%. Antistatička preparacija posebna je obrada materijala gdje se oni premazuju tankim slojem vodljivog materijala koji ne smije štetno djelovati na sam materijal (npr. korozivno). Odjeća radnika ne smije uzrokovati nakupljanje statičkog elektriciteta pa ne smije biti načinjena od svile ili umjetne tkanine već od pamučnih vlakana.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

112. Pet pravila sigurnosti?

1. Isklopiti i vidljivo rastaviti
2. Spriječiti ponovno uklapanje
3. Provjeriti beznaponsko stanje
4. Uzemljiti i kratko spojiti
5. Dijelove pod naponom ograditi

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

113. Industrijska zaštitna kaciga - na što se sve, prema normi, ispituje?

Industrijske zaštitne kacige služe za zaštitu glave u industriji, šumarstvu, građevinarstvu, rudarstvu i drugim djelatnostima, a štite od mehaničkih, toplinskih, električnih i drugih opasnosti. Norma koju moraju zadovoljiti je HRN EN 397:2001, a zahtjevi su:

- apsorpcija udarca do 5 kN
- otporna na probijanje
- otporna na zapaljenje (plamen) – materijal ne smije goriti duže od 5 sekundi nakon uklanjanja plamena
- pričvršćivanje podbradnog remena – mjesta na kojima se podbradni remen učvršćuje moraju izdržati silu između 150 i 250 N

Kaciga se sastoji od školjke (plastični okvir), kolijevke (sjeda na glavu, udaljena 2-4 cm od školjke i služi za apsorpciju udaraca) i dodataka (za posebne namjene). Školjke su izrađene od tvrdog, glatkog materijala.

Dodatna oprema su podbradni remen, štitnik za potiljak, naprave za pričvršćenje antifona, zaštite za oči i lice, svjetiljke.

Svaku kacigu koja je bila izložena udarcu treba zamijeniti novom, pa čak i ako oštećenja na njoj nisu vidljiva.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

114. OZS za zaštitu od struje?

Za zaštitu od struje koriste se izolacijske rukavice, čizme, kaljače (od izolacijskih materijala, npr. gume), zaštitne naočale, kožne ili gumene rukavice, zaštitni šljem.

Prilikom rada u postrojenju radnici kod upravljanja pojedinim dijelovima postrojenja ili strojeva mogu stajati i na gumenim ili drvenim podlogama radi izolacije radnika od zemlje.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

115. Zaštita od indirektnog dodira?

Indirektni dodir je svaki dodir sa dijelovima postrojenja ili strojeva (npr. metalna kućišta) koji su greškom došli pod napon (u normalnom pogonu ne bi smjeli biti pod naponom). Strujni krug se tada zatvara preko čovjeka što može uzrokovati teške ozljede ili smrt.

Zaštita od indirektnog dodira provodi se uzemljenjem metalnih dijelova, korištenjem uređaja klase II (uređaji čije je kućište napravljeno od nevodljivog materijala – plastike, gume i slično, na primjer bušilica), galvansko odvajanje strujnih krugova (koristeći transformator prijenosnog omjera 1:1 ne postoji direktna veza sekundarnog kruga sa primarnim te nije moguće ostvariti zatvaranje strujnog kruga), korištenje IT sustava (neuzemljeno zvjezdište sekundara transformatora, u slučaju proboja izolacije nastaje kvar, ali ne poteče znatna struja, strujni krug se zavara tek s nastakom dodatnog kvara – ovo koriste npr bolnice), korištenje malih sigurnosnih napona (50 V izmjenično i 120 V istosmjerno za normalne uvjete, odnosno 25 V izmjenično i 60 V istosmjerno za uvjete s povećanom vodljivosti, npr velika vlaga u prostoru), korištenje RCD uređaja (FID sklopki) kako bi se detektirao kvar i isključilo napajanje, izjednačavanje potencijala (povezivanje svih metalnih masa kako se ne bi stvorila razlika potencijala).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

116. Razvodni ormari?

Razvodni ormari moraju biti zatvoreni (zaključani) i obilježeni na propisani način (visoki napon). Shema razvodnog ormara trebala bi se nalaziti u vratima ormara. Ormar mora biti načinjen od nevodljivog materijala. Pristup ormaru ima samo stručna osoba (električar).

Privremeni razvodni ormari na gradilištima koriste se za napajanje opreme i alata, moraju zadovoljiti iste zahtjeve – moraju biti od nevodljivog materijala, neoštećeni, otporni na kišu/vlagu.

Oprema unutar razvodnog ormara bira se također prema uvjetima.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

117. Uređenje radnog mjesta?

Uređenje radnog mjesta ovisi o procesu koji se obavlja (npr rad za računalom <-> rad za strojem). Radno mjesto treba biti uređeno na način da radnik može nesmetano obavljati svoje zadatke, dok u isto vrijeme mu rada oprema i zaštitna sredstva ne smetaju pri njegovom radu.

Kod poslova gdje se dugotrajno sjedi teži se k postizanju ergonomskih načela, usklađenju osobina sjedala i osobina korisnika s vrstom posla.

Preporuča se sjediti uspravno, naslon mora biti podešen po visini kako bi pružao odgovarajuću potporu za donji dio kralježnice, visina sjedala mora biti takva da su ruke na stolu, a noge čvrsto na podu, dok su ujedno i rruke i noge pod približno jednakim kutem, ruke treba osloniti na naslon sjedala, po mogućnosti treba osigurati i oslonac za noge.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

118. Pravila ZNR kod stroja (npr preša)?

Stroj mora imati ispravne zaštitne naprave i spriječiti ulazak radnikovih ruku u opasan prostor (npr. zatvaranje pristupa prostoru gdje se preša pleksiglasom i prekid rada kada je prostor otvoren). Kućište stroja mora biti uzemljeno kako bi se spriječio indirektan dodir i strujni udar. Priključni kablovi stroja moraju cijeli i neoštećeni, priključak mora biti pravilno izveden, preko odgovarajućeg osigurača. Pored stroja moraju biti postavljene upute za siguran rad sa strojem. Radnik na stroju mora biti osposobljen za rad na siguran način i mora koristiti osobna zaštitna sredstva – zaštitne naočale i cipele s metalnom kapicom. Stroj mora biti stabilan, a stabilnost stroja može osiguravati sam stroj svojom težinom ili može biti učvršćen sidrenim vijcima. Radniku je potrebno osigurati odgovarajuće uvjete (rasvjeta, mikroklima, buka, vibracije, dovoljno prostora za kretanje i prolaz).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

119. Rad sa strojem (npr preša)?

Na stroju smije raditi samo osoba koje ispunjavaju uvjete za rad na tom stroju i osposobljene su za rad na siguran način. Prije početka rada radnik mora provjeriti jesu li ispravne sve zaštitne naprave, u slučaju nedostatka potrebno je kvar prijaviti svom rukovoditelju. Prilikom rada zabranjeno je ulaziti rukama u opasan prostor (rješava se na način da radnik mora istovremeno npr pritisnuti dva gumba međusobno udaljena toliko da mu za to trebaju obje ruke). Prilikom rada mora koristiti zaštitne naočale i cipele za čeličnom kapicom te radno odijelo (kutu). Nakon završetka rada potrebno je isključiti stroj.

Popravci, zamjene, podmazivanja i slično obavljaju se samo kada je stroj isključen!

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

120. Zaštita od direktnog i indirektnog napona dodira?

Provodi se na instalacijama, strojevima, djelovima postrojenja i postrojenjima koji su u normalnom radu predviđeni da budu pod naponom. Dodir s takvim dijelovima uzrokuje strujni udar i ozbiljne, a vrlo često i smrtne ozljede (u slučaju da je radni napon veći od 50V izmjenično, odnosno 25V za prostore povećane vodljivosti). Zaštitu od direktnog dodira provodimo na način da takve dijelove stavljamo izvan dosega (udaljavanje u visinu, ukapanje u kanale, ograđivanje, ugrađivanje, izoliranje) te primjenom pet pravila sigurnosti ako moramo raditi unutar postrojenja.

U slučaju da se mora rukovati dijelovima koji su pod naponom koristit će se osobna zaštitna sredstva (gumene rukavice, zaštitne cipele s izolacijskim potplatima).

Indirektni dodir je svaki dodir sa dijelovima postrojenja ili strojeva (npr. metalna kućišta) koji su greškom došli pod napon (u normalnom pogonu ne bi smjeli biti pod naponom). Strujni krug se tada zatvara preko čovjeka što može uzrokovati teške ozljede ili smrt.

Zaštita od indirektnog dodira provodi se uzemljenjem metalnih dijelova, korištenjem uređaja klase II (uređaji čije je kućište napravljeno od nevodljivog materijala – plastike, gume i slično, na primjer bušilica), galvansko odvajanje strujnih krugova (koristeći transformator prijenosnog omjera 1:1 ne postoji direktna veza sekundarnog kruga sa primarnim te nije moguće ostvariti zatvaranje strujnog kruga), korištenje IT sustava (neuzemljeno zvjezdište sekundara transformatora, u slučaju proboja izolacije nastaje kvar, ali ne poteče znatna struja, strujni krug se zavara tek s nastakom dodatnog kvara – ovo koriste npr bolnice), korištenje malih sigurnosnih napona (50 V izmjenično i 120 V istosmjerno za normalne uvjete, odnosno 25 V izmjenično i 60 V istosmjerno za uvjete s povećanom vodljivosti, npr velika vlaga u prostoru), korištenje RCD uređaja (FID sklopki) kako bi se detektirao kvar i isključilo napajanje, izjednačavanje potencijala (povezivanje svih metalnih masa kako se ne bi stvorila razlika potencijala).

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

121. Granica opasnih napona?

Granica opasnih napona iznosi 50V efektivno za izmjenična i 120 V za istosmjerna napajanja u normalnim uvjetima. Ako se pak radi o uvjetima gdje je povećana vodljivost (npr. mokri i vlažni prostori, prostori s puno metalnih masa i slično) granica napona iznosi 25 V za izmjenične i 60V za istosmjerne sustave napajanja.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

122. Ispitivanje gromobrana?

Ispitivanje gromobrana provodi se na način da se utvrđuje otpor rasprostiranja uzemljenja.

Ispitivanje gromobranske instalacije predviđeno je pravilnikom o tehničkim propisima o gromobranima, a njime je predviđeno da se ispitivanje mora obaviti:

- nakon izgradnje ili rekonstrukcije objekta koji se štiti gromobranskom instalacijom
- nakon popravaka ili prepravaka gromobranske instalacije
- nakon udara groma u instalaciju ili objekt
- u redovnim vremenskim razmacima koja ovise o vrsti objekta

Vremenski razmaci u kojima je potrebno obaviti ispitivanje gromobranske instalacije za pojedine vrste objekata su:

- rok od 1 godine za gromobranske instalacije na objektima za smještaj eksploziva i objektima ugroženim eksplozijom, te gromobranske instalacije sa izvorima ionizacijskog zračenja
- rok od 2 godine na objektima ugroženim požarom, žičarama i objektima kod kojih je spojeno uzemljenje gromobranske instalacije sa zaštitnim uzemljenjem elektroenergetskog postrojenja
- rok od 3 godine za gromobranske instalacije na visokim objektima (tvornički dimnjaci, crkve, džamije, tornjevi za motrenje i sl.)
- rok od 5 godina za gromobransku instalaciju na svim ostalim objektima.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

123. Dimenzije radnog mjesta (1 radnik)?

Veličina radne prostorije ovisi o vrsti poslova i radnih zadataka koji se u njoj obavlja, broju zaposlenih radnika i dužini trajanja procesa rada . Veličina radne prostorije mora biti takva da na svaku zaposlenu osobu dolazi najmanje 10 m3 zračnog prostora i 2 m2 slobodne površine poda. Izvor – Pravilnik o zaštiti na radu za radne i pomoćne prostorije i prostore. Navedeni iznosi odnose se na prostore sa normalnim mikroklimatskim uvjetima i gdje nema velike topline, štetnih para, plinova, prašina. Ako neki od tih faktora postoji onda se korigira iznos uzmajući u obzir štetne utjecaje.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

124. OZS za oči i lice?

OZS za zaštitu očiju i lica štite od mehaničkih opasnosti (upad mehaničkih čestica u oko), ali i od upada nagrizujućih ili nadražujućih tvari u oko, ali i za zaštitu od štetnog zračenja.

Zaštita očiju od štetnih zračenja (npr kod zavarivanja) ostvaruje se uporabom štitnika za lice sa staklom odgovarajućeg zasjenjenja koji može biti ručni ili naglavni.

Zaštitne naočale (otvorene i zatvorene) štite od upada prašine i čestica u oko, ali i od kapljica tekućina i kemikalija.

Štitnici za oči i lice pokrivaju cijelo lice, a služe za zaštitu očiju i lica od letećih predmeta – čestica i kapljica tekućine koji mogu ozlijediti i oči i lice.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

125. OZS za glavu?

Dijele se na OZS za zaštitu glave, skalpa, očiju, lica.

OZS za zaštitu glave su industrijska zaštitna kaciga, industrijske zaštitne kape i marame, mrežice za kosu. Mrežice služe za zaštitu od zahvaćanja kose od strane rotirajućih dijelova stroja. Zaštitne kape imaju istu funkciju kao industrijska zaštitna kaciga (zaštita od udara, imaju kolijevku), koriste se kod pogona gdje je opasnost od pada na glavu jako mala i udobnije su od kaciga. Marama štiti od zahvaćanja kose od strane rotirajućih dijelova i štiti od prašine i prljavštine. Zaštitna pokrivala za glavu štite od nepovoljnih mikroklimatskih uvjeta ili za zaštitu od prašine.

OZS za zaštitu očiju i lica štite od mehaničkih opasnosti (upad mehaničkih čestica u oko), ali i od upada nagrizujućih ili nadražujućih tvari u oko, ali i za zaštitu od štetnog zračenja.

Zaštita očiju od štetnih zračenja (npr kod zavarivanja) ostvaruje se uporabom štitnika za lice sa staklom odgovarajućeg zasjenjenja koji može biti ručni ili naglavni.

Zaštitne naočale (otvorene i zatvorene) štite od upada prašine i čestica u oko, ali i od kapljica tekućina i kemikalija.

Štitnici za oči i lice pokrivaju cijelo lice, a služe za zaštitu očiju i lica od letećih predmeta – čestica i kapljica tekućine koji mogu ozlijediti i oči i lice.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

126. Pravilnik o sigurnosti i zdravlju pri radu s el.energijom? NN? Sadržaj?

Pravilnik o sigurnosti i zdravlju pri radu s el. energijom (NN 088/2012) propisuje pravila za sigurnost i zdravlje pri radu s električnim postrojenjima, instalacijama i opremom kojima se otklanjaju opasnosti za sigurnost i zdravlje od djelovanja električne energije. Pravila se odnose na postrojenja, instalacije i opremu nazivnih napona većih od 50V izmjenično, odnosno 120V istosmjerno. Pravilnik definira i zone opasnosti:

- zona I – zona slobodnog kretanja- područje gdje nisu potrebna posebna pravila kretanja i ograničenja
- zona II – zona približavanja – prostor oko vodiča pod naponom gdje se moraju primijeniti određena pravila i ograničenja
- zona III – zona rada pod naponom – bez primijene posebnih mjera izolacija ne pruža dovoljnu zaštitu od strujnog udara

Pravilnik propisuje i 5 pravila sigurnosti.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

127. Tehnički propis za niskonaponske električne instalacije koje NN?

NN 5/2010.

On propisuje zahtjeve za projektiranje, izvođenje, uporabu i održavanje i drugi zahtjevi za električne instalacije te tehnički zahtjevi i ostala svojstva za proizvode namijenjene ugradnji u električne instalacije.

Propis definira električnu instalaciju: obuhvaća strujne krugove napona do 1000 V AC, odnosno 1500 V DC, frekvencije 50 ili 60 Hz; strujne krugove iznad 1000V ako se napajaju iz krugova do 1000 V (npr žarulje s izbojem); sve sustave razvoda kabla/vodiča koji nisu obuhvaćeni normama za aparate; električne instalacije izvan građevine koje su dio građevine i čine s njom tehničku cjelinu; trajne sustave razvoda kabela za komunikacijku i informacijsku tehniku, signalizaciju, upravljanje i slično. Propis se odnosi na razvodne ormare, kabele/vodiče, zaštitne/mjerne/sklopne/upravljačke/nadzorne uređaje, elektroinstalacijski pribor, rasvjetne stupove i ostalu električnu opremu.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

128. Izjednačenje potencijala?

Glavno izjednačenje potencijala:
-ono obuhvaća cijeli objekt
-izvodi se: -zbog sprečavanja unošenja opasnih vanjskih potencijala u objekt.
-zbog sprečavanja pojave razlike potencijala u objektu u kojem uvijek postoji veliki broj instalacija s vodljivim dijelovima koje nije moguće međusobno izolirati.
-kada se u zgradi izvede glavno izjednačenje potencijala cijela zgrada predstavlja jedan ekvipotecijalni sistem u kojem je mala vjerojatnost pojave opasnih napona dodira.
-u svakom objektu mora postojati sabirnica za izjednačenje potencijala i na nju se spajaju svi vodljivi dijelovi: zaštitni vodici, PEN vodici i glavni zemljovod, uzemljenja, cijevi i metalni dijelovi drugih instalacija u zgradi i metalne dijelove konstrukcije zgrade.
-glavno izjednačenje potencijala se izvodi vodičima čiji presjek ne smije biti manji od polovice presjeka najvećeg zaštitnog vodiča u objektu niti manji od 6 mm2 za Cu, a ne mora biti veći od 25 mm2 za Cu.
-efikasnost glavnog izjednačenja potencijala -> uspješno je izvedeno ako je izmjerna vrijednost otpora između zaštitnog kontakta električne instalacije i metalnih dijelova druge instalacije, manja od 2 Ω i to za najlošiji slučaj tj. Za prostoriju najudaljeniju od mjesta glavnog povezivanja (od sabirnice za izjednačenje potencijala).

Dopunsko izjednačenje potencijala:
a) ako se nemogu ispuniti uvjeti za brzo automatsko isklapanje struje greške
b) u prostorijama povećane opasnosti (kupaonski prostori, prostori koji su zbog tehnološkog procesa ugroženi eksplozijom ili požarom)
-izvodi se vodicima istog presjeka kao i vodici u kabelima, ali ne manjeg o 4 mm za bakar ili 50 mm za FeZn traku
-smije biti osigurano i preko vodljivih dijelova drugih instalacija ali samo ako se one ne mogu demontirati.

-efikasnost dopunskog izjednačenja potencijala utvrđuje se mjerenjem otpora - mjeri se otpor između istovremeno pristupačnih vodljivih dijelova električnih instalacija i stranih vodljivih dijelova i mora biti ispunjen uvjet Z ≤ Ud/ Id [Ω]
Ud - dozvoljeni napon dodira u voltima
Id - struja isklapanja zaštitnog uređaja u određenom vremenu
Z - izmjereni otpor

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

129. Koliko se često ispituju električne instalacije?

Električne instalacije ispituju se svake 4 godine, na privremenim gradilištima rok za ispitivanje je 2 puta godišnje.

Učestalost redovitih pregleda u svrhu održavanja električne instalacije provode se sukladno zahtjevima iz projekta građevine, ali ne rjeđe od:
- četiri godine za građevine javne namjene, ako posebnim propisima nije određen drugačiji rok,
- četiri godine za električne instalacije za sigurnosne svrhe, ako posebnim propisima nije određen drugačiji rok,
- petnaest godina za građevine odnosno dijelove građevina stambene namjene,
- četiri godine za sve ostale građevine odnosno njihove dijelove.

Izvanredni pregled električne instalacije provodi se nakon svake promjene na instalaciji, nakon svakog izvanrednog događaja koji može utjecati na tehnička svojstva električne instalacije ili izaziva sumnju u uporabljivost električne instalacije te po zahtjevu iz inspekcijskog nadzora.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

130. Zahtjevi za radnu skelu?

Skele su sve pomoćne konstrukcije namijenjene radu na visini iznad 150 cm. Skele smiju postavljati samo stručni i osposobljeni radnici (za montažu cijevne skele, poslovi s posebnim uvjetima rada čl.3. tč. 11 i 17 – građevinsko-montažni radovi pri postavljanju skela, oplata i ograda i rad na visini). Skele se moraju postaviti na ravnu i po potrebi nasutu podlogu, a stupovi se ne smiju postavljati na balkone, grede i slične elemente. Prije postavljanja skele potrebno je ukloniti sve što bi moglo ometati radnika prilikom rada na skeli (električni vodovi, drveće, stršeći dijelovi i drugo). Sve skele prije upotrebe se moraju pregledati, ali i barem jednom mjesečno o čemu se evidencija vodi u kontrolnoj knjizi skele. Skela pored prometnica mora biti cijelom dužinom i visinom prekrivena pokrivačima kako bi se spriječio pad predmeta sa skele. Pod skele ne smije biti oštećen i postavlja se na najviše 20 cm od zida. Elementi poda moraju potpuno ispunjavati prostor između nosećih stupova skele. Zaštitna ograda stavlja se na mjesta čija je visina veća od 100 cm s kojih može pasti na nižu razinu. Visina ograde mora biti minimalno 100 cm.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

131. Ispitivanje dizalica?

Pravilnik

Ispitivanje dizalica obuhvaća ispitivanje električnih veličina (ispitivanje zaštite od direktnog i indirektnog dodira i otpora uzemljenja, pregled zaštitnih uređaja, načina spajanja, kvalitete spojeva i priključnih kablova) i strojarski dio.

Strojarski dio obuhvaća ispitivanje u stanju mirovanja gdje se pregledava konstrukcija dizalice (vizualni pregled) i način upravljanja, nakon čega slijedi ispitivanje u pogonu gdje se pregledava upravljanje dizalicom, dizanje i spuštanje tereta. Vrši se statičko opterećenje dizalice teretom 25% većim od maksimalne nosivosti. Dinamičko opterećenje vrši se teretom 10% većim od nosivosti dizalice pri normalnom radu dizalice (podizanju i prenošenju tereta).

Važno je još utvrditi postoje li upute za siguran rad s dizalicom, ispravnost kontrolne knjige dizalice i nazivni podaci dizalice.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

132. Uvjeti za obavljanje poslova dizaličara?

Radnik mora biti stručno osposobljen za rukovatelja dizalicom, mora biti osposobljen za rad na siguran način, mora proći liječnički pregled za poslove s posebnim uvjetima rada – čl.3 točka 5 - upravljanje dizalicama na mehanizirani pogon (mora biti stariji od 18 godina, stručno osposobljen, dobrog vida i sluha, psihička stabilnost, sposobnost koncentracije i odlične koordinacije). Rok za ponovnu provjeru zdravstvenog stanja je 2 godine, odnosno 4 za provjeru psihičkih sposobnosti.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

133. Koordinator 1?

Obveza investitora je imenovati jednog ili više (ako je više izvođača radova) koordinatora zaštite na radu u fazi projektiranja – koordinator I. Koordinator I mora koordinirati primjenu načela zaštite na radu propisanih Zakonom, izraditi ili dati izraditi plan izvođenja radova koji sadrži pravila ZNR koja se primjenjuju ovisno o aktivnostima koje se odvijaju na gradilištu. Plan sadrži i posebne mjere ako poslovi spadaju u opasne radove (rad u blizini električnih vodova, zapaljivih materijala, eksploziva, rad sa strojevima s povećanim opasnostima i slično).

Mora izraditi i dokumentaciju koja će sadržavati bitne sigurnosne podatke koje je potrebno primijeniti nakon gradnje i tokom uporabe građevine.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

134. Koordinator 2?

Koordinatora u fazi izvođenja radova imenuje investitor. Može ih isto biti više (ako je više izvođača). Treba tada imenovati i glavnog koordinatora.

Koordinator 2:

- koordinira primjenu načela ZNR prilikom planiranja faza pojedinih radova i kod određivanja rokova potrebnih za sigurno dovršenje faza radova koje se izvode istovremeno ili u slijedu
- mora koordinirati izvođenje određenih postupaka kako bi osigurao da poslodavci i druge osobe primjenjuju načela ZNR na gradilištu i da izvode radove u skladu s planom izvođenja radova
- izraditi potrebna usklađenja plana izvođenja radova i dokumentacije sa svim promjenama na gradilištu
- osigurati suradnju i međusobno izvješćivanje između izvođača radova kako bi se povećala sigurnost radnika i smanjile opasnosti
- nadzirati primjenu radnih postupaka na pravilan način i usklađivati propisane aktivnosti,
- organizirati da na gradilište imaju pristup samo osobe koje su na njemu zaposlene i osobe koje imaju dozvolu ulaska na gradilište.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

135. Rukovanje strojevima s unutarnjim sagorijevanjem?

Rukovatelj motora s unutarnjim izgaranjem samostalno rukuje nepokretnim ili pokretnim motorima snage preko 200 kW, osim cestovnih vozila.

Kod korištenja strojeva s unutarnjim izgaranjem treba se osigurati smještaj nepokretne radne opreme u zasebnom prostoru, poseban način temeljenja opreme ako prilikom korištenja nastaju vibracije koje se mogu prenijeti na zgradu, odvođenje ispušnih plinova na način da se ne ugrožava okoliš i osiguranje dovođenja svježeg zraka, treba osigurati dobavu goriva kroz nepropustan dovod i armaturu, sukladno propisima.

Ako u prostoru ne postoji kvalitetan dovod svježeg zraka zabranjeno je korištenje opreme s unutarnjim izgaranjem radi zaštite zdravlja radnika.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

136. Uporaba radne opreme?

Radna oprema obuhvaća strojeve i uređaje, postrojenja, transportna sredstva, alate, skele i drugu opremu za rad na visini (Pravilnik o sigurnosti i zdravlju pri uporabi radne opreme(NN 21/08).
Uporaba radne opreme obuhvaća sve radnje kod kojih se koristi radna oprema kao što su pokretanje i zaustavljanje, uporaba, održavanje, popravak, premještanje, preinaka i slično. Radna oprema mora biti prilagođena načinu izvođenja i vrsti radnih zadataka te tokom uporabe ne smije ugrožavati sigurnost i zdravlje radnika. Radna se oprema smije upotrebljavati samo pod uvjetima i za namjene za koje je predviđena. Pri uporabi radne opreme treba voditi računa o svim opasnostima koje mogu nastati kod uporabe. Ako opasnosti predstavljaju velik rizik treba poduzeti dodatne zaštitne mjere kako bi se taj rizik smanjio.
Pomoćni ručni alat?

Pomoćni ručni alat koristi se kod rukovanja radnom opremom u slučaju da rukovatelj mora rukom ili dijelom tijela prilaziti opasnom području, držati ili vaditi umetak iz opasnog područja. Pomoćni ručni alat koristi se za prinošenje/umetanje/ulaganje/vađenje izratka i slično.
Pomoćni ručni alat mora biti tako izveden da njegova uporaba ne ugrožava sigurnost i zdravlje radnika.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

137. Zahtjevi za radnu opremu sa i bez vlastitog pogona?

Radna oprema sa vlastitim pogonom sa vozačem mora biti tako izvedena da se minimizira mogućnost ozljede vozača, pazeći i na opasnost od dodira s kotačima ili gusjenicama.

Ako se tijekom rada pogonski elementi mogu zaprljati ili oštetiti treba osigurati održavanje i servis opreme.

Pokretna radna oprema na kojoj se voze radnici mora biti izvedena tako da se rizik po zdravlje i sigurnost radnika dovede na najmanju moguću mjeru u slučaju prevrtanja opreme sprečavanjem nagibanja opreme (manje od ¼ okreta) ili osiguravanjem dovoljno prostora oko radnika. Ako postoji mogućnost od prikliještenja radnika kod prevrtanja treba ugraditi posebnu zaštitu koja će to spriječiti (npr cijevi oko kabine).

Radna oprema s vlastitim pogonom mora imati uređaj za sprečavanje neovlaštenog pokretanja; naprave za smanjenje posljedica sudara, uređaj za kočenje i zaustavljanje te dodatni uređaji za brzo kočenje i zaustavljanje u slučaju kvara prvog, ako oprema ograničava vidno polje vozača treba postaviti dodatnu opremu za poboljšanje preglednosti, ako se radi noću treba osigurati izvore svjetlosti koji omogućavaju siguran rad u tim uvjetima; ako postoji opasnost od požara radnu opremu treba opremiti aparatom za gašenje (osim ako ima dovoljno protupožarnih uređaja u blizini); daljinski vođena oprema mora se zaustaviti čim napusti područje nadzora i mora se zaustaviti u slučaju dodira s radnikom radi sprečavanja prikliještena radnika.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

138. Rukovatelj radnom opremom, obveze?

Radnom opremom smiju rukovati samo radnici koji su oposobljeni za rukovanje i siguran rad. Rukovatelj radnom opremom, za vrijeme rukovanja, mora biti pisanim uputama i po potrebi usmeno obaviješten o opasnostima koje se javljaju prilikom rukovanja.

Obveze rukovatelja su da sigurno i na propisan način rukuje opremom, da opremu održava sukladno uputama, da od poslodavca zatraži servis ili zamjenu opreme ako je ona u takvom stanju da ugrožava njegovu sigurnost i zdravlje ili sigurnost i zdravlje drugih zaposlenika, da od poslodavca zatraži osiguranje OZS ako se kod rukovanja opremom pojavljuju opasnosti po zdravlje i sigurnost; obavijestiti poslodavca o svim nedostacima koji bi mogli ugrožavati njega ili ostale radnike.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

139. Opće obveze poslodavca u svezi s radnom opremom?

Poslodavac mora osigurati ispravnu i sigurnu radnu opremu koja za vrijeme rada ne smije ugrožavati sigurnost i zdravlje zaposlenika. Organizacijskim i tehničkim mjerama mora minimizirati opasnosti koje se mogu javiti kod normalnog korištenja radne opreme i poduzeti mjere za sigurnu uporabu opreme u izvanrednim situacijama. Oprema kod ispravne uporabe ne smije prouzročiti opasnosti i nepredviđene događaje. Radna oprema mora na vidljivom mjestu imati oznaku proizvođača i mora se čuvati dokumentacija iz koje se vidi da je radna oprema ispravna. Ako je oprema izvedena tako da kod normalnog rada postoji opasnost za rukovatelja potrebno je osigurati odgovarajuće mjere zaštite (zaštitni uređaji, pomoćni alat, OZS). Radna se oprema mora koristiti samo za svrhu za koju je namijenjena, mora se održavati ispravnom, a kod izbora radne opreme treba voditi računa o mogućim opasnostima koje se mogu pojaviti kod normalnog rada.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

140. Radna oprema kod koje se izdvaja prašina?

Radna oprema u zatvorenim i otvorenim prostorima, pri čijoj se uporabi izdvaja prašina u radni okoliš iznad dopuštene koncentracije, mora koristiti uređaj za skupljanje prašine na mjestu nastajanja i njeno odvođenje izvan radnog prostora.
Ako odsisni uređaj prašinu ne odstranjuje na učinkovit način, tada radna oprema mora biti hermetizirana ili smještena u poseban prostor i mora imati daljinsko upravljanje.
Uređaji za odvođenje prašine moraju biti postavljeni tako da se radnu opremu može sigurno koristiti i da se uređaji za odvođenje prašine mogu skidati samo radi čišćenja i popravaka.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

141. Tko i kad vrši pregled radne opreme?

Radnu opremu vizualno pregledavaju rukovatelji ili poslodavac/ovlaštenik prije početka korištenja kako bi se utvrdili eventualni nedostaci. Povremeni i posebni pregledi i ispitivanja obavljaju se od strane ovlaštene osobe na propisan način i u propisanim rokovima, o čemu one izdaju dokumentaciju koja se mora čuvati i dati na uvid inspektoru kod nadzora. Povremeni pregledi vrše se u propisanim rokovima ili izvanredno – kod promjena načina rada, oštećenja opreme, opasne pojave, ozljede radnika ili duljeg razdoblja nekorištenja s ciljem otkrivanja mogućih nedostataka.
Radna oprema s užetom?
Radna oprema s užetom služi za pozicioniranje, pristup i obavljanje određenih poslova na visini u slučajevima kad se procjeni da je uporaba sigurna i nije moguće koristiti neku drugu, sigurniju opremu.
Zahtjevi za radnu opremu s užetom:

- mora postojati užad od najmanje dva užeta, sidrena na krajevima od kojih je jedno sigurnosno, a drugo služi za penjanje, silazak i oslonac
- radnici moraju imati odgovarajuće zaštitne pojaseve kojima su vezani za užad
- radno uže mora biti opremljeno prihvatnim priborom za sigurno penjanje i spuštanje te zaustavnim priborom ako radnik izgubi kontrolu nad kretanjem. Zaštitno uže mora biti opremljeno za sprečavanje padova radnika
- alat i drugi pribor koji radnik koristi mora biti učvršćen za njegov pojas.
- rad se mora nadzirati tako da se radnika u slučaju nezgode može brzo spasiti
- radnici moraju biti posebno osposobljeni

Iznimno je dopušteno korištenje samo jednog užeta ako se utvrdi da bi drugo uže ugrožavalo sigurnost radnika.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

142. Ljestve?

Ljestve se koriste samo onda kada nije moguće koristiti neko drugo, sigurnije, sredstvo za rad na visini. Ljestve za vrijeme uporabe moraju biti stabilne. Prijenosne ljestve moraju se nogama naslanjati na stabilnu, čvrstu, dovoljno široku i nepomičnu podlogu. Viseće ljestve, osim ljestvi od užeta, moraju biti pričvršćene za stabilnu konstrukciju i sigurno kako se ne bi njihale ili pomicale.
Ljestve ne smiju klizati po podu . Ovo se sprečava stavljanjem protukliznih zaštita na gornje i donje oslonce ljestvi. Ljestve za pristup na povišeno mjesto moraju dovoljno nadvisiti pristupni podij.

Dvokrake (A) ljestve moraju se u potpunosti rasklopiti i provjeriti jesu li sigurno učvršćenje kako bi se spriječilo proklizivanje.

Prislone ljestve moraju za 75 cm nadvisiti podij na koji se naslanjaju, a kut ljestava sa podom mora iznositi 75°.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

143. Pravilnik o ručnom prenošenju tereta?

Pravilnik o zaštiti na radu pri ručnom prenošenju tereta (NN 42/05) definira mjere sigurnosti kod ručnog prenošenja tereta gdje su radnici izloženi opasnosti oštećenja leđa zbog težine tereta, nefiziološkog položaja tijela i učestalih ponavljajućih pokreta.

Poslodavac mora, gdje god je moguće, ručno prenošenje tereta zamijeniti primjerenom napravom/pomagalom. Kad nije moguće izbjeći ručno prenošenje tereta mora definirati mjere kojima će se opasnosti svesti na najmanju moguću mjeru.

Poslodavac mora zaposlenike informirati o svojstvima tereta, opasnostima kod prenošenja i pravilnom načinu prenošenja tereta. Kod prenošenja poslodavac mora u obzir uzeti tjelesnu izdržljivost,spol i dob radnika, a ovlašteni liječnik procjenjuje tjelesnu sposobnost za prenošenje tereta.

Čimbenici koje treba uzeti u obzir:

- težina, oblik i dimenzije tereta, hvatište i težište, mogućnost nehotičnog pomicanja
- učestalost, intenzitet i trajanje prenošenja, udaljenost radnika od tereta, udaljenost preko koje se teret mora prenijeti, uporaba OZS, dovoljno vremena za odmor
- visinska razlika između prihvata i spuštanja tereta, mikroklimatski uvjeti, rasvjeta, vrsta površine po kojoj se teret prenosi, kvaliteta obuće i odjeće radnika

Najviša dopuštena masa tereta iznosi 50 kg za muškarce, odnosno 25 za muškarce koji nisu profesionalni transportni radnici i 15 kg za žene.

Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

Koordinator zaštite na radu I i II

144. Sredstva rada?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

145. Oprema za povremeni rad na visini?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

146. Rukovatelj i definicija opasnih tvari?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

147. Što su posebni uvjeti rada?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

148. Što je zaštitna oprema?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

149. Dužnosti koordinatora I?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

150. Načela zaštite na radu?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

151. Elaborat zaštite na radu?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

152. Upravni akti koje donosi inspektor rada?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

153. Ovlasti inspektora rada?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

154. Prijava gradilišta inspekciji rada – tko prijavljuje i što sadrži prijava?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

155. Plan uređenja gradilišta – tko ga izrađuje i što sadrži?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

156. Koji dokument dokazuje da je radnik osposobljen za rad na siguran način?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

157. Tko potpisuje taj dokument?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

158. Kontrola projekata?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

159. Bitni zahtjevi za građevinu?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

160. Izvođenje radova bez licence?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

161. Pokusni rad?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

162. Ishođenje građevinske dozvole – tko ga traži i što se predaje?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

163. Ishođenje uporabne dozvole – tko ga traži i što se predaje?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

164. Definicije pojmova iz uvoda Zakona o gradnji (gradnja, rekonstrukcija, održavanje i dr.)?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.

165. Građenje prema pravomoćnom rješenju za građenje – prema kojem zakonu?

Odgovor još nije upisan. Predložite ga na stranici s pitanjima.
Arhiva: odgovor prema propisima prije 2016.